

Täysistunto

Perjantai 16.12.2016 klo 9.59—17.13

4.5. Pääluokka 24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Nyt esitellään ulkoasiainministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 24.

Keskustelu

10.43 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoasiainhallinnon toimintamenoiksi esitetään noin 220 miljoonaa euroa, joista yli puolet kohdistetaan edustustoverkon toimintaan. Valiokunta pitää myönteisenä, että edustustoverkon taloustilanne on tasapainottumassa. Valiokunta korostaa, että joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde. Tämä lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia. Tärkeää on myös painottaa voimavaroja maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa. Valiokunta toteaa, että edustustojen rooli on keskeinen Suomen taloudellisten etujen edistämisessä. Valiokunta pitää myönteisenä, että useisiin Suomen edustustoihin on palkattu kaupallisiin kysymyksiin keskittyviä asiantuntijoita vahvistamaan Team Finland -verkostoa. Team Finland -mallissa on kuitenkin edelleen kehitettävää, ja valiokunta odottaa siltä entistä enemmän konkreettisia tuloksia viennin ja matkailun edistämisessä sekä investointien saamisessa Suomeen. Valiokunta toteaa myös, että edustustoverkon tehtäviä on osaltaan lisännyt vuonna 2015 kasvanut turvapaikanhakijamäärä ja siihen liittyvät perheen yhdistämisprosessit. (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Niikko, odotatteko hetken. — Hyvät edustajat, pyydän nyt siirtämään nämä kaikki muut keskustelut tuonne salin ulkopuolelle, niin keskitytään täältä puhujakorokkeelta pidettäviin puheenvuoroihin.

Maahanmuutolla on laaja-alaisia kustannusvaikutuksia, joten valiokunta kiirehtii hallitusohjelman mukaisen riippumattoman selvityksen tekemistä maahanmuuton kustannuksista ja vaikutuksista. Valiokunta korostaa, että maahanmuuton tulee olla hallittua, ja pitää onnistuneena ulkoasiainministeriön toteuttamaa turvapaikanhakijoiden lähtö- ja kauttakulkumaihin kohdistuvaa viestintää. Viestinnän tavoitteena on ollut hillitä perusteetonta muuttoliikettä tarjoamalla potentiaalisille turvapaikanhakijoille oikeaa tietoa Suomesta ja Suomen turvapaikkakäytännöistä. Viestinnässä on kerrottu myös muun muassa ihmissalakuljetuksen riskeistä. Eduskunnan kyseiseen tarkoitukseen osoittama määräraha riittää vuoden 2017 huhtikuuhun saakka. Valiokunta lisää ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin 250 000 euroa maahanmuuttoon liittyvään tiedotustoimintaan.

Valiokunta käsittelee mietinnössään myös valtion kehitysyhteistyömenoja, joiden arvioidaan olevan vuonna 2017 yhteensä noin 880 miljoonaa euroa. Tämä vastaa noin 0,4:ää prosenttia bruttokansantulosta. Varsinaisen kehitysyhteistyön momentille esitetään yh-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

teensä 535 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää perusteltuna laina- ja pääomasijoitusten osuuden lisäämistä kehitysyhteistyömenoissa ja toteaa, että lähtökohtaisesti kaikkien kehityspoliittisten laina- ja pääomasijoitusten tulee täyttää OECD:n niille asettamat kriteerit.

Valiokunta toteaa myös, että kokonaisvaltaisen ja kestävä kehityksen aikaansaamiseksi tarvitaan erilaisia toisiaan tukevia instrumentteja. Kaikkien instrumenttien kehitysvaikutuksia ja tuloksellisuutta tulee myös arvioida läpinäkyvästi ja systemaattisesti. Vain tällä tavalla voidaan saavuttaa oikeutus ja kansalaisten hyväksyntä kehitysyhteistyön rahoitukselle. Väärinkäytösten suhteen pitää olla nollatoleranssi.

Valiokunta painottaa lisäksi, että rahoituksesta päätettäessä tulee ottaa entistä paremmin huomioon ulkoasiainministeriön teettämät ulkopuoliset arvioinnit. Tähän mennessä valmistuneiden arviointien perusteella muun muassa kansalaisjärjestöjen ohjelmilla on saavutettu monipuolisia tuloksia ja niiden kautta tehtävä kehitysyhteistyö on ollut tarkoituksenmukaista. Valiokunta pitää edellisen budjettimietintönsä tavoin tärkeänä, että ministeriö selvittää mahdollisuuksia lisätä kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksia momentin sisäisin siirtein.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Myös kansalaisjärjestöjen ja Finnfundin sekä yritysten välistä yhteistyötä tulee edelleen kehittää siten, että järjestöt pystyvät tarjoamaan osaamistaan yritysmaailman käyttöön. Instrumenttien joustava yhteiskäyttö on valiokunnan mielestä kaiken kaikkiaan tavoiteltavaa.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministereiden puheenvuorot. Ensin ministeri Soini, 5 minuuttia.

10.48 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa maamme kansainvälistä asemaa, turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Ulkoministeriön resurssit on johdollani laitettu palvelemaan tätä tarkoitusta.

Olen asettanut ulkoministeriön toiminnallisiksi painopisteiksi Itämeren alueen vakauden lisäämisen, ulkopoliittisen yhteistyön syventämisen Ruotsin kanssa, arktisen politiikan kehittämisen, transatlanttisen yhteistyön vahvistamisen sekä rauhanvälityksen. Näille kaikille on kasvavaa tarvetta. Turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on jännittynyt, minkä lisäksi vaikeat konfliktit, laajamittainen pakolaisuus, lisääntynyt terrorismi sekä kansainvälisen talouden merkittävät haasteet edellyttävät selkeää linjaa ja harkittua ja riittävästi resursoitua toimintaa.

Valiokunta korostaa, aivan oikein, että joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia. Edustustoverkoston taloustilanne on tasapainottumassa, mutta kustannustehokkuuksia haetaan koko ajan muun muassa yhteistyöstä Pohjoismaiden kanssa sekä palveluiden kehittämisen kautta. Ulkoasiainhallinnon voimavaroja painotetaan niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa. Ulkoministeriö korottaa tänä vuonna Suomen toimipisteet Bogotássa Kolumbiassa ja Yangonissa Myanmarissa suurlähetystöiksi. Tämä hallitus ei lopeta lähetystöjä, toisin kuin joskus aikaisemmat ovat tehneet.

Kuten valiokuntakin on huomioinut, turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen tarvitaan myös Suomen taloudellisten etujen yhdistämistä kauppapolitiikalla ja Team Finland

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

-yhteistyöllä: muun muassa Teheranissa, New Yorkissa, Ottawassa ja Ankarassa vahvistetaan osaamista tämän vuoksi. On tervetullutta, että työ- ja elinkeinoministeriön asettama työryhmä arvioi laajemmin konseptin kehittämistarpeita. Tämä tulee toteutuessaan aiheuttamaan ulkoministeriölle hallinnollisia haasteita, joihin jo valmistaudumme.

Mietintö painottaa, että ulkoministeriölle kustannukset edustustoverkon tietoturvasta ja turvallisuudesta ovat huomattava menoerä. Myös valtionhallinnon yhteisprojekti on ulkoministeriön työn luonteen vuoksi haastava. Huolehdin siitä, että tutkimme edelleen valiokunnan esiin nostamaa selvitystä siitä, että esimerkiksi Norjassa ja Tanskassa ulkoasiainhallintoa ei ole vastaavassa laajuudessa velvoitettu yhteispalveluiden käyttöön. Edustustoverkoston tehtävää on osaltaan lisännyt myös vuonna 2015 kasvanut turvapaikanhakijamäärä ja siihen liittyvät perheiden yhdistymisprosessit.

Valiokunta korostaa mietinnössään, että maahanmuuton tulee olla hallittua. Valiokunta pitää onnistuneena ulkoasiainministeriön yhdessä sisäministeriön kanssa toteuttamaa turvapaikanhakijoiden lähtö- ja kauttakulkumaihin kohdistuvaa viestintää. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä esitetään 250 000 euron lisämäärärahaa vuodelle 2017. Pidän tätä resursointia perusteltuna, jotta voimme jatkaa toimintaa tehokkaasti.

Valtionapuihin tarkoitetut määrärahat asetetaan vuodesta 2017 lähtien julkisesti haettaviksi. On hienoa, että valiokunta yhtyy mietinnössään ulkoministeriön muutokseen ja pitää perusteltuna momentin määrärahojen jakoperusteiden muuttamista. Olemme siis samaa mieltä siitä, että muutos lisää oikeudenmukaisuutta antamalla hakumahdollisuuden myös uusille toimijoille. Kuten budjetissa todetaan, määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoasiainministeriön toimialaan liittyville järjestöille. Ministeriö tulee luonnollisesti huomioimaan sen, että avustustoiminta tukee myös Suomen pitkäjänteistä kansainvälisiin sitoumuksiin ja velvoitteisiin liittyvää työtä.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Mykkänen, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

10.53 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kun elämme Syyrian kriisissä erittäin traagisia päiviä valitettavasti, ehkä on syytä todeta, että sen lisäksi, että tietysti diplomaattiset ponnistelut myös Suomen osalta ovat aktiivisia, kuten ulkoministeri Soini eilen kyselytunnillakin kertoi, olemme tänä vuonna kohdistaneet noin 25 miljoonaa euroa erityisesti Syyrian humanitäärisen tilanteen ratkaisemiseen — se on siis yli neljäsosa meidän humanitäärisen avun budjetista — ja myös ensi vuonna tietysti olemme valmistautuneet siihen, että tämä kriisi ja sen naapurustossa olevat kriisit tulevat olemaan keskeinen osa meidän humanitäärisen työn osuutta, ja painotamme siellä erityisesti meidän selonteon yleisten painopisteiden mukaisesti naisten ja lasten ope- tuksen järjestämistä erityisesti pakolaisleireillä.

Tulemme nyt tammikuun 24. päivä isännöimään täällä Helsingissä YK:n pakolaisjärjestön, humanitäärisen avun järjestön ja kehitysjärjestö UNDP:n pääjohtajien pyynnöstä Syyrian ensi ja sitä seuraavan vuoden apusuunnitelman lanseeraustilaisuuden, jonka yhteydessä pyrimme erityisesti myös katsomaan, miten myös suomalaiset järjestöt ja suomalaiset yritykset voivat olla osana jälleenrakennusta näillä alueilla ja myöskin tietysti osana kriisi- apua sinä aikana, kun jälleenrakennukseen ei ole vielä päästy.

Yleisesti kehitysavusta: Ensinnäkin framework, kehys, laajasti määrittä meidän kehitys- apupanokset, noin 880 miljoonaa euroa ensi vuonna. Hieman ODA-prosentti nousee, 0,40:een ensi vuodelle, varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahojen osalta noin 37 miljoonaa.

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

nan euron nousu tämän vuoden määrärahoihin. Perusjako: Noin 150 miljoonaa euroa kahdenväliseen maakohtaiseen työhön kymmenen kumppanimaan kanssa. Noin 150 miljoonaa euroa YK-järjestöjen ja Maailmanpankin kanssa tehtävään työhön, jossa YK-järjestöjen osalta voimakas painotus väestöraho UNFPAan ja naistenasiajärjestö UN Womeniin, joilla valitettavasti ei tässä maailman tilanteessa ole liikaa ystäviä ja riskit pikemminkin sillä puolella kasvavat. Noin 70 miljoonaa euroa humanitääriseen apuun. Noin 65 miljoonaa euroa suomalaisille kansalaisjärjestöille suoraa tukea, myös kahdenvälisissä ohjelmissa toki hankkeisiin jonkun verran suomalaisjärjestöt mukaan pääsevät. Ja noin 50 miljoonaa euroa Euroopan unionin yhteisen kehitysrahaston kautta. Tämä on se perusjako.

Lisäksi sillä puolella, missä meillä panokset ja voimavarat voimakkaasti kasvavat, on investointimuotoinen riskinjakorahoitus, jossa saamme nyt käyttöön Finnfundin 130 miljoonan euron pääomituksen, jota tänä vuonna on tehty sisään. Tiedän, että muutosesityksissä on sisällä esityksiä vetää pois tätä rahoitusta, jo tehtyä ja myös tulevaa, ja sanoisin, että sitä on vaikea ymmärtää, kun katsoo, että tällä rahoituksella ollaan saamassa yli 20 miljoonalle ihmiselle puhdas sähkö alueilla, joilla muuten poltetaan puuhiiltä ja käytetään läksyjenlukuaikaa siihen, että saadaan se kerättyä, luodaan kymmeniätuhansia työpaikkoja, joista naisten työpaikkojen osuus on yli kolmasosa, selvästi isompi kuin alueella muuten, jaetaan myös 3,5 miljoonaa mikrolainaa, ei siis pelkästään isojen investointien kautta, ja yhteensä kumuloidaan pelkästään nyt tällä tehtävällä Finnfundin pääomituksella yli puolen miljardin investoinnit.

Sisältöpainojen osalta selonteossa keväällä eduskunta laajalla enemmistöllä hyväksyi sen lähtökohdan, että naiset ja tytöt on meidän ensimmäinen painopiste, jota pyrimme sekä poliittisesti että myös kehitysavun kohdentamisella edistämään. Työpaikkojen luominen on toinen, ja siinä erityisesti tämän investointimuotoisen riskinjakorahoituksen lisääminen pienyritysjäyyden jaloilleen nostamiseen on minusta sellainen, missä on sekä momentum että meillä osaamista, miten se tehdään. Demokratiaan ja yhteiskuntien toimintakykyyn me tulemme kaksinkertaistamaan verotuksen kantokyvyn parantamiseen tähtäävän työn osuuden meidän kehitysyhteistyövaroissa vuoteen 2019 mennessä johdonmukaisesti. Me olemme verotuksen suurvalta Suomessa, ja jos yhdenkin prosenttiyksikön enemmän bkt:sta köyhimmat kehitysmaat pystyisivät itse keräämään, se olisi enemmän kuin koko kansainvälinen kehitysapu. Ja neljäntenä veteen, energiaan, luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvät asiat. Itse asiassa tällä puolella täytyy sanoa, että vaikka varsinaisista kehitysyhteistyövaroista joudutaan toteuttamaan vaikeita leikkauksia tänä ja ensi vuonna, niin investointimuotoisen rahoituksen avulla meidän kokonaispanos esimerkiksi ilmastorahoitukseen kasvaa. Monet muut maat käyttävät myös investointimuotoista rahoitusta siinä, ja jos laskemme itsekkin tämän mukaan, niin olemme kasvusuunnassa, emme onneksi laskusuunnassa.

Lisäksi haemme enemmän synergioita kaupan ja kehityksen väliltä. Maanantaina tulen lanseeraamaan uudenmuotoisen julkisen sektorin investointituen, jossa on noin puolet lahjarahaa, noin puolet subventoitua luottoa kehitykseen julkisen sektorin vaikkapa jätehuolto-, vesihuoltoinvestointeihin, joissa aina suomalainen yritys on toisella puolella tarjoajana. Uskon, että tämä generoi myös satojen miljoonien eurojen investoinnit jo ensi vuoden aikana. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on mahdollista käydä debattia. Pyydän edustajia ilmoittautumaan.

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

10.59 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Budjettia tietysti tehdään, niin kuin kaikki tunnemme hyvin, vaikeassa ja haastavassa tilanteessa, ja erityisesti kehitysyhteistyön määrärahoihin tehdyt leikkaukset ovat kaikille meille kiusallisia. Mutta oikeastaan halusin muistuttaa silloisen tasavallan presidentti Mauno Koiviston sanoista 90-luvun alun lamassa, kun hän toi esiin sitä, että vaihtotaseen vajetta tekevän maan — silloin oli krooninen vaihtotaseen vaje — on hyvin vaikeaa myös antaa sitten avustuksia ulospäin, ja hän käytti sitä myös perusteluna sille, että välillä joudutaan näitä tekemään.

Se, että on otettu Finnfundin tapainen väline tässä käyttöön: Minusta kannattaa katsoa Vietnamin kehitystä. Alkuunhan sille annettiin hyvin perinteistä kehitysapua, siellä oli tiettyä perustaa, mutta sitten varsinainen kehitys saatiin vauhdilla liikkeelle, kun siihen saatiin bisnes ja globalisaation mahdollisuudet hyötykäyttöön. Ja nyt tässä, mitä Suomi tekee, on paljon sellaisia elementtejä, joiden avulla saadaan liiketoiminta mukaan kehitysmaiden investointitoimintaan, ja minusta se saattaa tuoda yllättävän hyviä tuloksia sen päälle, mitä perinteisellä (Puhemies koputtaa) kehitysavulla saadaan.

11.00 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä on hyvä jatkaa, nimittäin me olemme olleet hyvin huolissamme sosialidemokraatteina tästä kehitysyhteistyömäärärahojen rajusta, ennennäkemättömästä leikkauksesta tällä kaudella. Tämä rahoitustasohan jää, edustaja Vanhanen ja arvoisat hallituspuolueet, todella kauas siitä, mikä Suomen tavoite on, ja siitä, mikä tämä taso oli vielä viime kaudella. Ja siksi me vaihtoehtobudjetissamme esitämme 100 miljoonan lisäystä kehitysyhteistyömäärärahoihin.

Puhemies! On pakko sanoa tässä yhteydessä, että olen myös erittäin pahoillani siitä, kuinka paljon näillä määrärahaleikkauksilla haitataan kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä. Siellä on aito huoli päällä kentällä, ja minä toden totta kyllä edellyttäisin hallitukselta toimia sen suhteen, että näitä asioita ruvettaisiin katsomaan toisenlaisten silmälasien läpi ja paikattaisiin näitä aika rajuja leikkauksia, mitä hallitus on tällä kaudella tähän toimintaan tehnyt. Tämä on iso asia, tässä ei puhuta mistään pienistä rahoista, ja edellytän, että hallitus tässä yhteydessä myös korjaa linjaansa.

Puhemies! Kun täällä on puhuttu näistä tulevista, mahdollisista ensi kevään kehysriihen lisäleikkauksista, (Puhemies koputtaa) niin toivonpa vain, että tässä ei tämä realisoidu.

11.01 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelen hie-man möreätä ääntä. — Kysymys on siitä, mitä tapahtuu Team Finland -systeemille. Nythän tässä ministeri totesi, että lähetystöverkkoa ei karsita, mutta Team Finland ei ole lähtenyt ihan sillä tavalla liikkeelle kuin alun perin oli suunniteltu. Ja millä tavalla siihen kytetään sitten Finpron ja Finnfundinkin toiminta? Tässä on vähän niin kuin molemmille ministereille nyt kysymystä: mitenkä tämä nyt saataisiin liikkeelle niin, että me pystyisimme samanlaisiin suorituksiin tällä alueella kuin esimerkiksi ruotsalaiset maailmalla? Tosiaan resursointi on ihan hirvittävän paljon pienempää. Tämä kysymys on varsin vakava, nyt kun meidän täytyy kansainvälisesti lähteä myymään suomalaista korkeaa teknologiaa.

11.02 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielenkiintoista keskustelua käydään kehityspolitiikasta, ja se on hyvä. On aivan selvää, että meidän täytyy kyllä rakentaa askelmerkkejä siihen, miten järjestöjen rahoitusta pitemmällä tähtäimellä voitaisiin parantaa. Se on selvä, järjestöt tekevät erittäin arvokasta työtä. Mutta minä olen kyllä tosi tyytyväinen ja iloinen, että Suomessa on lähdetty tähän kuvioon, mistä mi-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

nisteri Mykkänen äsken kertoi, että me ihan oikeasti voimme maailman köyhimmille maille ja kehittyville maille tarjota esimerkiksi puhdasta sähköä. Sehän on ihan ensimmäinen edellytys sille, että yhteiskunnat voivat kehittyä. Ympäristötekoja tehdään kaiken aikaa, Finnfund tekee erinomaista työtä metsityksessä. Me olemme tavattomasti jäljessä globaalisti siitä, kun metsiä joudutaan hakkaamaan kaiken aikaa ja meidän pitää saada näitä plantaaseja aikaiseksi, jotta kaikki luonnonmetsät eivät häviä. Ei kannata kyllä laittaa vastakain näitä asioita, mutta olen sitä mieltä tietysti, että perinteiseen kehitysyhteistyöhön pitää kyllä näille järjestöille ilman muuta saada jatkossa lisää resursseja.

11.03 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys tietenkin on kaiken suhteellisuudesta, ja on varmasti niin, että jokaisella eurolla voidaan tehdä jotain hyvää. Mutta kysymyshän on siitä, mitä poliittisia valintoja hallitus on tehnyt. Ja jos katsoo sitä, että nyt rahaa ei enää ohjata samalla tavalla kaikkein köyhimpien maiden ja ihmisten auttamiseen, se on suuri poliittinen linjanmuutos. Se ei tarkoita sitä, etteikö sillä toisellakin rahalla voisi tehdä jotain ihan järkevää. Mutta kyllähän tämä on valinta, että on valittu, että tuetaan enää sillä pienellä 0,4 prosentilla — mikä on myöskin mielenkiintoista, että me olemme niin köyhiä tässä maailmassa verrattuna kaikkiin muihin maihin maailmassa, että meillä ei ole varaa kehitysyhteistyömäärärahoihin laittaa edes 0,7:ää prosenttia meidän varoista, ja ajatellaan, että nyt ei enää tueta kaikkein köyhimpiä maita maailmassa. Suuri linjanmuutos.

Sen lisäksi voi sanoa, että tuntuu aivan kummalliselta, että tähän tiedotuskampanjaan käytetään 250 000 euroa. Olisi vaikka miten paljon muita kohteita, vaikka näille kansalaisjärjestöille (Puhemies koputtaa) tai sitten vaikka oikeasti humanitäärisen apuun suoraan. Tällä hetkellä me teemme sopimuksia maiden kanssa, joissa... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

11.05 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarve puuttua kriisien alkusyihin ja tarve esimerkiksi tukea YK:n Agenda 2030 -ohjelmaa on vain kasvanut, ja siihen nähden tämä 0,4:n taso on kovin pieni. Edellisellä hallituksella oli tämä mekanismi, jossa päästöhuutokauppatulot käytettiin kehitysyhteistyöhön, ja kehotan ministeri Mykkästä taitavana talousmiehenä kehittämään jonkun vastaavan järjestelmän, jolla saadaan vakaa kasvu kehitysyhteistyörahoihin.

Edustaja Niikko pahoitteli järjestöjen avun leikkausta — sehän on ollut yli 40 prosenttia. Esimerkki siitä, mitä se voi aiheuttaa näihin meidän muihin hyviin hankkeisiimme esimerkiksi Hondurasin osalta: Siellä on Finnfund tekemässä Agua Zarca -projektia, ajautui vaikeuksiin ihmisoikeusasioiden kanssa. Samaan aikaan Kirkon Ulkomaanapu sulki siellä konttorinsa, sulki toimintansa juuri silloin, kun tarvitsisimme tätä pehmeää ja ihmisoikeusosaamista myöskin näiden taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

11.06 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen tätä RKP:n tapaa suhtautua nuivasti tähän tiedottamisrahaan, koska tämän tiedottamisrahan tarkoitusahan on antaa oikeata tietoa niille tulijoille, tänne Suomeen ja Eurooppaan tulijoille, koska kyllähän ihmissalakuljettajat myös itse käyttävät markkinoinnissaan sosiaalista mediaa, ja jos me annamme oikeata tietoa ihmisille, me voimme välttyä monelta turhalta reissulta, siinäkin mielessä monelta uhrilta myös tuolla Välimerellä, että he eivät hukkuisi sinne.

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

Täytyy muistaa se, että tällä hetkellä lokakuuhun mennessä vain 17 prosenttia esimerkiksi kaikista irakilaisten turvapaikkahakemuksista on ratkaistu myönteisesti, ja vastaavasti vuonna 2014 tämä luku oli 46 prosenttia. Tämä tieto on tärkeä heidän saada, koska on turha tuhjata resursseja tänne Suomeen saakka tullakseen.

Ja mitä tulee kehitysyhteistyöhön, niin on äärimmäisen tärkeää nimenomaan lisätä tätä yhteistyötä Finnfundin kanssa ja sitten miettiä ministeriössä näitä sisäisiä siirtoja, että voidaananko näyttien suomalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen osuutta lisätä tulevaisuudessa. Olisiko ministerillä tähän jotain viisauden kiveä? (Eero Heinäluoma: Taatusti on!)

11.07 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailman tilanne on tällä hetkellä tosi epävakaa, ja siinä tarvitaan sellaisia rakentavia valtioita, jotka omalla toiminnallaan poistavat maailmasta köyhyyttä ja turvaavat hauraiden valtioiden kykyä nousta siitä epävakaudesta, joka on monin paikoin lisääntymässä. Tässä kyllä nämä kehitysyhteistyöleikkaukset ovat hyvin surullisia, ja tuon esille myös sen, että kaikkein vähiten kehittyneille maille Suomi laittaa nyt vain 0,14 prosenttia bkt:stä kehitysapua, kun se aiemmin oli 0,22, niin että siinä jäädytään suosituksista paljon jälkeen.

Sitten tuon, arvoisa puhemies, ministeri Soinin tietoon yhden asian, joka on tärkeää hoitaa kuntoon. Oikeusvaltiossa kaikilla ihmisillä pitää olla ihmisoikeuksien suojan kannalta mahdollisuus tavoitella laillisia oikeuksiaan. Suomi on kiristänyt turvapaikkapolitiikkaansa jo paljon, mutta vielä isompi ongelma perheiden yhdistämisissä on se, että ulkoasiainhallinnossa syyrialaiset ja irakilaiset joutuvat hakemaan perheenyhdistämislupia Ankaran suurlähetystöstä, jonne on hyvin vaikea päästä. Sisäministeri Risikko sanoi, että hän on esittänyt ulkoministeriölle, että myös Teheranissa tai Libanonissa olisi mahdollista jättää näitä hakemuksia. Teettekö asialle jotain?

11.08 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyömäärärahojen valitettavan matala taso jatkuu ensi vuoden ajan, ja erityisen valitettavaa on järjestörahoituksen matala taso. Olemassa olevat varat onkin käytettävä mahdollisimman tuloksellisesti. Hallitus on siirtänyt painopistettä laina- ja sijoitusmuotoiseen rahoitukseen, ja haluan kysyä: miten tullaan kehittämään laina- ja sijoitusmuotoisen rahoituksen tuloksellisuuden ja yhdenmukaisuuden monitorointia suhteessa Suomen yleisiin kehityspolitiikan periaatteisiin ja tavoitteisiin? Erilaisia työkaluja ei pidä laittaa vastakkain, mutta kaikkien työkalujen pitää toimia samaan suuntaan.

Kehitysyhteistyöhankkeiden toteuttaminen ja seuranta vaatii työtä ja henkilöresursseja kohdemaissa Suomen edustustoissa. Edustustojen resurssit ovat niukat, ja niihin kohdistuu paljon muitakin paineita, esim. suhteessa viennin edistämisen kehittämiseen. Haluaisinkin kysyä: pystytäänkö osoitetuilla henkilöresursseilla Suomen suurlähetystöissä toteuttamaan kaikki niille osoitetut työt ja tavoitteet?

11.09 Tiina Elovaara ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille puheenvuoroista.

Tuolla kun liikkuu ulkopolitiikan parissa maailmalla, niin aika raskain sydämin siellä tulee oltua; toisaalta sitten samaan aikaan kiitollisuus Suomen vahvuuksia kohtaan kasvaa. Kysyisinkin ministereiltä: Kun tiedämme Suomen vahvuudet, niin miten voisimme vahvistaa kehityspolitiikan sisällä näitä työkaluja? Onko esimerkiksi suora budjettituki kehityspolitiikassa paras väline vai kenties se, että lähetämme oikean ihmisen ja asiantuntijan

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

oikeaan paikkaan ja saamme tällä tavalla vaikuttavia tuloksia? Viimeisimpänä esillä ovat olleet muun muassa suomalainen Team Rokka ja Toni Lahtinen, jotka kouluttivat Tansanian erikoisjoukkojen koiria haistamaan norsunluun ja saivat kiinni ison salakuljetusliigan Tansaniassa, suomalaisella osaamisella. Voisimmeko kasvattaa tämäntyyppistä asiantuntijoiden (Puhemies koputtaa) lähettämistä maailmalle?

11.10 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionin puolustusyhteistyön ja turvallisuuspolitiikan kehittämisestä on käyty paljon keskustelua brexit-äänestyksen jälkeen. Samalla kun me puhumme täällä ulkopolitiikasta, on EU:n huippukokous käynnissä ja siellä on tehty ilmeisen konkreettisia ja mahdollisesti meidän kannaltamme erittäin tärkeitä päätöksiä. Kokoomuksen korkeatasoinen verkkolehti Nykypäivä kertoo tuoreessa uutisessaan: "Unionin puolustuspolitiikassa alkoi uusi aikakausi. Jäsenmaiden johto linjasi huippukokouksessaan puolustusyhteistyön syventämisestä. Suomi on tehnyt kulisissa töitä jo vuoden yhdessä Ranskan ja Saksan kanssa EU:n yhteisen puolustuksen kehittämiseksi. Näin linjasi pääministeri Juha Sipilä Verkkouutisille torstaina puoliltaöin päättyneessä huippukokouksessa." Siellä on tehty päätöksiä paitsi puolustusrahastosta ilmeisesti myös siitä, että tämä puolustus otetaan EU:n yhteiselle työlisterille. Ja ministeri Orpo on sanonut Brysselissä, että Suomen pitää olla mukana kaikissa puolustushankkeissa, jotka nyt lähtevät kehittymään. Tästä olisi välttämätöntä saada eduskunnalle nopeasti selvitys, mitä nämä linjaukset tarkoittavat, mihin Suomi on sitoutunut, missä valmistelussa ollut mukana (Puhemies koputtaa) ja miten aiomme toimia jatkossa.

11.12 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Vähän turhan herkullinen kattaus tuossa puheenvuorossa, mutta ajattelin puhua hieman toisesta asiasta tässä yhteydessä kuitenkin.

Palatakseen ulkoministeri Soinin viiden kohdan ohjelmaan, jotka olivat hyvät painopisteet mutta joihin eduskunnan salissa nyt ei ole puututtu: Kun tässä on kuitenkin lähinnä budjettipoliittinen tarkastelukulma, niin viittaen yhteen näistä. Kustannustehokkain tapa vaikuttaa maailman kriiseihin on ehdottomasti rauhanvälitys. Toivon todella, että ministeri pitää huolellisesti kiinni tässä viiden painopisteen ohjelmassaan olevasta rauhanvälityksen mahdollisuudesta Suomen profiilia vahvistaen ja sitä korottaen ja yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa ja/tai yhdessä kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotka tarjoavat erinomaisen platformin tämän toiminnan eteenpäinviemiseen. Toivon, että tässä suhteessa hyvä ulkoministeriön tiimi saa riittävästi happea omien toimenpiteitten virittämiseksi ja tämän profiilin nostamiseksi.

11.13 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin kysynyt ulkomaankauppaministeri Mykkäseltä myöskin tästä Team Finlandista erityisesti pk-yritysten näkökulmasta. Siellä on ollut kovasti tyytymättömyyttä siihen, millä tavalla pk-yritysten vientiponnisteluihin on pystytty vastaamaan. Ruotsissa 20 prosenttia viennistä tapahtuu pk-yritysten toimesta, meillä noin 12—14 prosenttia. Jos me pääsisimme Ruotsin tasolle, niin se tarkoittaisi noin 100 000:ta uutta työpaikkaa.

Sitten toinen asia: Täällä edustaja Vanhanen sanoi, että tämä kehitysapuleikkaus on kaikille kiusallista. No, haluaisin uskoa näin, mutta samanaikaisesti, ikävä kyllä, perussuomalaisten eduskuntaryhmän puheenjohtaja kiertää tuolla maakuntamatkoilla Itä-Suomessa ja toteaa, että valtion tehtäviin ei kuulu veronmaksajien varojen siirtäminen toisen valtion

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

kansalaisten hyväksi. Minusta tämä on kyllä aika kova steitmentti hallituspuolueen eduskuntaryhmän puheenjohtajalta, ja haluaisin kysyä ulkoministeri Soinilta, tuetteko te teidän eduskuntaryhmänne puheenjohtajan tätä näkemystä. (Eero Heinäluoma: Ei, kun meillä on yksi yhteinen ulkopolitiikka!)

11.14 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymystä ei asetettu minulle, joten pidän sen puheen, mikä oli tarkoitus pitää. Lainausta oli aivan oikea, vahvistan tämän.

Ulkopolitiikan tehtävät on mielestäni hyvin tässä linjattu, ja resurssit pitää sen mukaan nimenomaan ohjata: siis talouden edistäminen ja turvallisuuden edistäminen niin kansallisesti kuin globaalisti. Ja ministereiden puheenvuoroissa otin ilolla vastaan tämän kuulemani uutisen siitä, että edustustoihin tulee kaupallisia asiantuntijoita, jotka edistävät Finnfundin toimintaa, ja sitten toisaalta, että taloudellisesti tärkeissä maissa toimipisteitä korotetaan lähetystöiksi. Tämä on erittäin hyvä asia.

Toinen minua entisenä rauhanturvaajana kiinnostava asia on kriisinhallinta. Tämähän, jos mikään, on sitä konkreettista vaikuttamista ja auttamista, jossa tulokset todella nähdään ja itse käydään paikan päällä ja taataan, että tulosta syntyy. Tärkeää tässäkin on olla monipuolinen, ja haluaisin kysyä, että onhan siviilikriisinhallinta huomioitu myös resursoinnissa eikä pelkästään sotilaallinen.

11.15 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän perussuomalaisten linja on kylmä, ja se heijastuu koko hallituksen politiikkaan koskien hädänalaisten ihmisten auttamista maailmalla. Turvapaikanhakijoiden pääsyä Suomeen laillisia reittejä kohti perheen yhdistämistä ja niin edelleen halutaan vastustaa. Retoriikassa todetaan, että ihmisiä pitää auttaa siellä, mistä he lähtevät. Sitten kun me menemme kehitysapuun, niin kehitysapua leikataan, juuri sitä resurssia, jolla ihmisiä autettaisiin siellä lähtöpaikassa. Kun oppositiossa esitämme kiintiöpakolaisten määrän lisäämistä niille, jotka varmasti ovat kaikista hädänalaisimpia, niin sitä vastustetaan myöskin.

Nyt täällä edustaja Heinäluoma viittasi Brysselin keskusteluihin. Siellähän keskusteltiin konkreettisesta asiasta: piiritetystä Alepposta, evakuoitavien haavoittuneiden, hädänalaisten mahdollisesta siirtämisestä Euroopan maihin. Pääministeri Sipilä julkisuudessa olevien tietojen mukaan ei suhtautunut tähän täysin kielteisesti. Keksiikö ulkoministeri Soini tällekin ajatukselle jonkun hyvän tekosyn vastustaa sitä?

11.16 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma avasi aika tärkeän keskustelun, jolla on kyllä yhtymäkohtia myös budjettipolitiikkaan. Euroopan unionihan on meille monelle, kaikille varmasti, turvallisuusyhteisö — painopiste on ollut rauhanturvaamisessa ja kriisinhallinnassa — ja nyt tämä viesti, minkä Heinäluomakin nosti esiin, koskettaa puolustuksen kehittämistä, yhteispuolustuksen syventämistä ehkä aika merkittävälläkin tavalla. Puhutaan pysyvästä rakenteesta, yhteistyöstä ja niin edelleen ja niin edelleen. Me olemme lehtitietojen varassa tietystikin.

Kysyn, arvoisa ulkoministeri: onko teillä meille jo tässä vaiheessa jotakin täsmällisempää kerrottavaa Eurooppa-neuvoston eilisestä kokouksesta, Suomeen liittyen erityisesti? Ja kohta 2, vähän sama kuin mitä edustaja Heinäluomakin sanoi: aiotaanko eduskuntaa informeerata enemmänkin kuin ehkä ensi viikolla kuullaan ulkoasiainvaliokunnalle ja suurelle valiokunnalle kerrottavan näistä ehkä merkittävistä asioista?

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

11.17 Lenita Toivakka kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä kehitysyhteistyöleikkaukset ovat valitettavia. Kukaan ei varmasti olisi halunnut tehdä niitä. (Hälinää) Hyvää tällä hetkellä on se, että pystytään lisäämään tämä 37 miljoonaa kehitysyhteistyön rahoitukseen, mutta välttämätöntä on se, että kehitysyhteistyöstä ei enää leikata. Sieltä on leikattu riittävästi, ja tässä maailmantilanteessa tarve on niin valtavan suuri. Eli sinne ei enää voi kohdistaa mitään leikkauksia. Taso on nyt 0,4, ja meidän on mentävä kohti 0,7:ää, kuten hallitusohjelmassa on kirjattu. Samaan aikaan meidän on uudistettava ja tehostettava tätä, ja on erittäin hyvä, että yksityinen sektori on vahvasti mukana tällä hetkellä niitä tarpeita täyttämässä, joita esimerkiksi Afrikan maissa on. Tarvitaan työtä, tarvitaan infraa ja sitä kautta pystytään vivuttamaan lisää rahaa kehitysyhteistyöhön. Yhtä tärkeää on se, että nyt pidetään korkealla naisten ja tyttöjen agenda. Kuten ministeri Mykkänen sanoi, maailmassa ei ole naisten ja tyttöjen puolustajia tässä vakavassa tilanteessa eri kriiseissä. Naiset ja tytöt ovat kaikkein heikoimmilla.

Samaan aikaan haluaisin vielä sanoa, että pidän tosi tärkeänä, että meidän edustustoverkkoa viennin kehittämisen, viennin vauhdittamisen näkökulmasta edelleen kehitetään. Tehdyt investoinnit ovat hyviä, (Puhemies koputtaa) eli lisää toimipisteitä ja kaupallisia edustajia, mutta tätä työtä tarvitaan edelleen. Eli lisää vahvistusta edustustoihin jatkossakin.

11.19 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On valtava sääli, että Suomi jää näin pahasti jälkeen YK:n kehitysyhteistyötavoitteesta. Se on inhimillisesti ottaen todella kova linja kaikkein köyhimmille maille, ja kyllä se heikentää Suomen vaikutusvaltaa kansainvälisesti. Juuri tässä maailmanajassa pitäisi tukea kansakuntien inhimillistä kestävyyttä. Se on tärkeä viesti oppositiosta nyt teille, arvoisat ministerit ja hyvä hallitus.

Pitäisi tukea myös täällä kotimaassa kansakunnan inhimillistä kestävyyttä, ja tähän liittyvät, ministeri Soini, kansalaisjärjestöt ja kansalaisyhteiskunnan toimivuus. Te olette nyt tehneet tässä budjetissa jotain hyvin kummallista, nimittäin te olette poistaneet ulkoasiainhallinnon alalla toimivien kansalaisjärjestöjen korvamerkityn rahoituksen. Tämä kyllä herättää kysymyksen, miksi. Miksi te ette voi selvästi sanoa esimerkiksi, että me haluamme tukea Suomen YK-liittoa sen tärkeässä työssä? Miksi te haluatte sitoa kansalaisjärjestöjen rahoituksen teidän hallituksenne ulko- ja turvallisuuspoliittiseen linjaan? Tämä on hyvin poikkeavaa eurooppalaisessa keskustelussa ja herättää jopa kysymyksen, halutaanko Suomessa enää vaalia vapaata kansalaisyhteiskuntaa, joka on liberaalin demokratian ehdoton edellytys. Mitä te, ministeri Soini, (Puhemies koputtaa) haluatte viestittää sillä, ettei entisten vuosien tapaan budjettikirjasta enää näe, mitä kansalaisjärjestöjä halutaan rahoittaa? (Eero Heinäluoma: Sensuuria luvassa!)

11.20 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ulkopoliittinen johto yleensä kehuu mielellään, miten hyvät kahdenväliset suhteet meillä on Venäjän kanssa. Puhutaan erityissuhteesta ja hyvästä keskusteluyhteydestä. Minua kiinnostaa valtavasti, mitä ulkopoliittinen johtomme on konkreettisesti tehnyt vaikuttaakseen Venäjän toimiiin Aleppossa ja muualla Syyriassa, koska se ei näy, ei kuulu ulospäin, äänekkäästi ainakaan. Me puhumme itsestämme rauhanvälityksen mallimaana, mutta kovin heikot ovat olleet ulostulot. Ulkoministeri on esimerkiksi ehtinyt kommentoida opiskelijajärjestön feminismilinjausta viime kuukauden aikana, mutta Aleppon siviilien pommituksista ei kuu-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

lu plokia. Arvoisa ulkoministeri, miksei hallitus äänekkäämmin ota kantaa, kun Venäjä tappaa Syyriassa siviilejä, naisia ja lapsia, ja syyllistyy mahdollisiin sotarikoksiin?

11.21 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailma on tänä päivänä hyvin toisenlainen paikka kuin vielä pari vuotta sitten, valitettavasti. Ja nyt kun nämä kriisit ovat tosiasia, silloin ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja puolustuspolitiikan merkitys kasvaa merkittävästi, ja on tärkeä asia, että EU-tasolla päästään näissä asioissa myöskin eteenpäin. Käsittääkseni nyt huippukokouksessa tehdyt päätökset ovat ihan oikeansuuntaisia.

Mutta varsinaisesti kiinnittäisin huomiota tähän, johon me törmäsimme tuolla USA:n matkallakin: Kun nyt viime vaalikaudella nämä vientiasiamiehet jostain syystä hallitus lopetti, se oli suuri virhe. Se on ainakin minulle selvinnyt. Suomi on viennistä erittäin suuresti riippuvainen maa, ja viime vuosinahan meillä vienti on jäänyt 30–40 miljardia euroa vuositasolla siitä, mitä sen pitäisi olla. Nyt minun kysymykseni kuuluu: millä tässä yhteydessä huolehditaan siitä, miten palautetaan se asiantuntemus ja osaaminen, joka oli 150 vientiasiamiehellä ja jota yrittäjät kiittivät?

11.22 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi saa johdettavakseen Arktisen neuvoston ensi vuonna, ja valitettavaa on ollut huomata, että arktista politiikkaa vaivaa hieman lamaannus ja saamattomuus. Esimerkiksi käy vaikkapa Barents-keskus, joka jäi ilman jatkorahoitusta, ja myös pitkään vireillä ollut arktinen informaatiokeskus on niin ikään vastatulessa, koska poliittinen paine ei ole riittävää. Suomen arktinen strategia myös päivitettiin hiljattain, mutta hämmentävää on ollut huomata, että rahalliset panostukset puuttuvat kokonaan. Arktinen alue kiinnostaa nyt kovasti, ja Suomen on otettava aloitteentekijän eikä perässähiitäjän rooli tässä arktisessa politiikassa. Ministeri Soini, toivon, että teiltä löytyy aikaa ja voitte käyttää osaamistanne tähän asiaan. Neuvoston puheenjohtajakaudella tarvittaisiin iso ja vaikuttava hanke, kuten esimerkiksi Jäämeren rata olisi tällainen. Mutta kysyisin kuitenkin: kuinka todennäköisenä pidätte mahdollisuutta, että Suomi saa järjestettäväkseen tällaisen korkean tason tapaamisen, huippukokouksen, Arktisen neuvoston puheenjohtajuuden aikana?

11.23 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin tästä arktisesta yhteistyöstä. Kuten äskeisessä puheenvuorossa tuli esille, Suomelle avautuu siinä aivan ainutlaatuinen tilaisuus seuraavan kahden vuoden aikana, mutta myöskin eurooppalaisessa yhteisössä, jossa EU on linjannut oman arktisen tiedonantonsa. Kuinka Suomi voisi ottaa myös siellä johtoroolia?

Arvoisa puhemies! On varmasti erittäin tärkeää, että arktista yhteistyötä edistettäisiin konkreettisten hankkeiden kautta kaapeliyhteyksin, Jäämeren radan, arktisen informaatiokeskuksen kautta — kuinka se etenee? Mutta myöskin monella substanssialalla olisi meillä menestymisen mahdollisuuksia. Arktisissa asioissa vierailin vähän aikaa sitten Kanadassa, ja siellä esimerkiksi uusiutuvan energian osalta olisi valtavasti yhteistyömahdollisuuksia meille tarjota. Kuinka huolehditaan siitä, että vienninedistäminen ja sitten substanssi taas työ- ja elinkeinoministeriöstä, (Puhemies koputtaa) molemmat, tulisivat hoidettua?

11.25 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Edustaja Niinistö esitti hyvän kysymyksen, joka on syytä toistaa, jotta se varmuudella tulisi vastatuksi, eli

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

kyse on perheenyhdistämisistä. Se, mitkä poliittiset päätökset nykyisten linjojen taustalla ovat, on eri asia, mutta se, että me emme ryhdy konkreettisiin toimiin näitten käytännön esteiden poistamiseksi, on toinen, ja sitä mielestäni ei tule hallituksenkaan hyväksyä. Nyt on hyvä, että sähköinen asiointi on tehty mahdolliseksi, siitä saa kiittää hallitusta. Mutta sitä, että vielä pitäydytään siinä päätöksessä, että Ankarassa pitää hoitaa esimerkiksi irakilais-ten, syyrialaisien kysymykset, ei sen sijaan voi hyväksyä. Näettekö te tämän ongelman? Mitä aiotte tehdä, jotta prosessi voitaisiin käynnistää vaikka Teheranissa?

Toinen kysymys on tämä, jonka edustaja Niikko nosti esille: hän kaipaa tiedotusta siitä, että me poikkeamme suuresti yleiseurooppalaisista periaatteista. Tästä ei pidä tiedottaa, tätä pitää hävetä, ja pitää ryhtyä toimenpiteisiin, jotta varmistetaan, että meidän päätösten-tekemme on kansainvälisten lakien ja sopimusten mukaista. Ministeri Soini, oletteko te huolissanne näitten ihmisten kohtalosta, vaikka niistä lapsista, jotka jo osaavat suomea, ovat jo integroituneet ja nyt (Puhemies koputtaa) lähetetään takaisin? Onko niin, että (Puhemies: Aika!) Suomeen pitää tulla jalat edellä, jotta tänne saisi jäädä?

11.26 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Adlercreutz, nyt on hiukan asenteellisuutta tuossa teidän arviossanne, koska Suomihan haluaa tiedottaa siitä, millainen turvapaikkajärjestelmä täällä on, että täältä ei automaattisesti saa turvapaikkaa. Meillähan kuitenkin on Euroopan keskiarvoon nähden ehkä vielä hiukan löysä tämä meidän tapamme näitä turvapaikanhakijoita tänne ottaa ja käsitellä näitä asioita. Me luotamme siihen, että kun ihmiset saavat oikeaa tietoa, miten vaarallista on lähteä turvapaikkaretkelle Välimerta ylittämään, he eivät lähde. Ja sitten loppujen lopuksi, jos vaeltaa koko Euroopan läpi Suomeen saakka, voidaanko oikeutetusti sanoa, että tarvitaan turvapaikkaa, jos ei ole jäänyt mihinkään muuhun maahan siellä matkan varrella? Kyllähän nämä kysymykset ovat kuitenkin niin moninaisia, että siinäkin mielessä meidän päättäjienkin, jotka edustamme Suomen kansaa, täytyy ymmärtää se, että me ennen kaikkea ajamme Suomen kansalaisten etuja. Siinä mielessä itse toivoisin kyllä, että ihmiset eivät tekisi näitä hengen-vaarallisia matkoja turhan takia.

11.27 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Turhan takia matkoja ei kannata tehdä toki, mutta Niikko nimenomaan haluaisi tiedottaa siitä, että meidän linjamme poikkeaa suuresti yleiseurooppalaisesta. Se on mitä todennäköisimmin kansainvälisten sopimusten vastaista, tähän ovat jo oikeusasteet ruvenneet reagoimaan. Tämä ei ole meille kunniaksi, ja se tulee korjata.

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministereitä nyt vielä edustaja Östman.

11.27 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi vaikuttaa monissa kansainvälisissä foorumeissa, ja yksi näistä on muun muassa Unesco, jonka maailmanperintökomitea lokakuun kokouksessaan päätti äänestyksellä, että Jerusalemin vanhakaupunki ja sen muurit pysyvät edelleen Unescon uhanalaisten perintökohteiden luettelossa. Tämä on sinällään ihan perusteltua, mutta sen sijaan päätöksen perusteluteksti kuitenkin unohtaa juutalaisilta ja kristityiltä osallisuuden Temppelivuoren alueeseen ja tuo esille sen vain alueen muslimien pyhänä paikkana. Suomi pidättäytyi äänestyksestä. Minusta käsittämätöntä. Päätös on häpeällinen isku sekä juutalaisten että kristittyjen kasvoihin. Haluan kuulla hallitukselta perusteluja Suomen äänestyskäyttäytymiseen maailman-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

perintökomitean kokouksessa. Mihin pikaisiin toimiin Suomen hallitus aikoo ryhtyä, jotta juutalaisten ja kristittyjen kiistaton yhteys Jerusalemin Temppelivuoreen ja Länsimuriin tunnustetaan Unescon päätöksissä jatkossa?

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Soini, 5 minuuttia.

11.29 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Koetan tässä aikarajassa vastata mahdollisimman moneen kysymykseen, ja ensin: se on hienoa, että keskustelu on vilkasta.

Aloitan tästä edustaja Tuppuraisen kysymyksestä, että minkä takia hakumenettelyä on muutettu: Sitä on muutettu sen takia, että se lisää oikeudenmukaisuutta ja antaa hakumahdollisuuden myös uusille toimijoille. Se lisää myöskin läpinäkyvyyttä ja oikeudenmukaisuutta. Sen takia se on tehty, ja luonnollisesti tulemme huomioimaan, että avustustoimikunta katsoo pitkäjänteisesti kansainvälisiin sitoumuksiin ja velvoitteisiin liittyviä töitä. Ei meillä voi olla sellaista suppeata piiriä, joka pyörii omassa keskuudessaan vuosikymmenestä toiseen. Mutta heillä on mahdollisuus hakea siinä kuin kaikilla muillakin. Tämä on kieltämättä muuttunut.

Sitten jos mennään tähän arktiseen, joka on siis yksi niistä viidestä painopisteestä ja suuri mahdollisuus meille: Meillä on samaan aikaan sekä Arktisen neuvoston puheenjohtajuus että puheenjohtajuus Arktisessa talousneuvostossa, ja tämä antaa meille erinomaisen tilaisuuden vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa. Tavoitteemme on rakentava, ratkaisukeskeinen yhteistyö kaikkien kanssa. Ja ihan ensimmäinen tavoite hallituksella ja minulla on se, että kaikki maat osallistuisivat mahdollisimman korkealla tasolla. Kun viimeksi kävin Anchorageissa Alaskassa, niin Kanadalta oli suurlähettiläs ja Venäjältä oli suurlähettiläs. Minun tavoitteeni on, että aina olisivat ulkoministerit kaikki paikalla, koska se lisää uskottavuutta. Uskon, että se on hyvinkin mahdollista. Sitten isoa kalaa kannattaa pyytää, vaikka saisikin sen. Joku päämiesten kokous Suomessa olisi hieno asia, mutta semmoisen odotushorisontin luominen ei kannata niin, että se on sitten pettymys, jos ei sitä tulekaan, vaan kannattaa työskennellä sormet savessa, että se sitten myöskin onnistuu. Ja totta kai vaikuttavuus lähialueillamme on tärkeää, ja meidän arktisen puheenjohtajuuden painopisteissä on koulutusta, meteorologiaa, erinäköisiä tällaisia asioita, jotka hakevat konkretiaa. Me tuomme esiin Suomen kylmäosaamista, suomalaisia ratkaisuja ja näytämme käytännössä, että meidän yhteiskunta toimii vaikeissakin olosuhteissa.

Sitten mitä tulee näihin muuttoliikeasioihin ja muihin: Mielestämme on tärkeää, että omalla äidinkielellään ihmiselle kerrotaan siitä, mikä täällä on pelin henki, mikä täällä on pelisääntö ja miten tämä apparaatti toimii, koska millä muuten saadaan nämä asiat perille? Pidän äärimmäisen vahingollisena ihmissalakuljettajia ja ihmiskauppiaita, näitä ihmisiä, jotka käyttävät hyväksi toisia ihmisiä, antavat valheellista tietoa. Ihmispolut pistävät koko omaisuutensa, kun he luulevat, että sen kautta tänne pääsee, ja sitten kun ei pääse, niin se ei ole hyvä. Tämän perheenyhdistämisasian ymmärrän, ja tällä hetkellä se suurin ongelma ei välttämättä ole se, että sitä joutuu Turkista hakemaan, vaan se, että syyrialaiset eivät saa viisumeita Turkkiin. Se on asia.

Sitten edustaja Essayah ja edustaja Terho... (Ville Niinistön välihuuto) — Rauhallisesti, jotta voisin vastata. Vastaan niihin kysymyksiin, jotka asiallisesti tehdään ja joihin pystyy vastaamaan. (Ville Niinistö: Sä et vastannut!) — Edustaja Niinistö, edustaja Niinistö, käytetään asiallista kieltä. (Ville Niinistö: Anteeksi, te ette vastannut!) — Hyvä. Joo. — Sanon

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

vain tässä edustaja Essayahille ja edustaja Terholle, että te voitte vaikka kahvikupilla käydä keskustelemassa tämän perussuomalaisten kehitysapumallin, ja varmaan siinä fiksuina ihmisinä saatte tämän ratkaistua.

Sitten täällä oli tärkeä edustaja Heinäluoman kysymys — minä menen nyt yliajalle jo — että mitä EU:n puolustusyhteistyössä tapahtuu: On täysin selvää, että sekä ulkoasiainvaliokuntaa että puolustusvaliokuntaa tullaan informoimaan näistä asioista. Se on ainoa oikea tapa. Kysymys on varmasti... — Saanko jatkaa, menee vähän yli?

Puhemies Maria Lohela: Toivon, että ette mene kovin pitkästi yli, koska täällä on paljon vielä puheenvuoroja.

No, jos minä tämän asian saan sanoa. — Kysymys on kapasiteettiyhteistyöstä, mahdollisista hankinnoista, puolustustarviketeollisuudesta, huoltovarmuudesta, tämäntyyppisistä, ja on tietysti tärkeätä, että ei synny mitään duplikaatiota, Nato-rakennetta. On myös tärkeätä Suomen, Irlannin, Itävallan ja Ruotsin kannalta, että on niilläkin mailla, jotka eivät kuulu Natoon, mahdollisuus lisätä turvallisuutta ja puolustusyhteistyötä. Tämä on meidän pitkä linja. (Puhemies koputtaa) Lissabonin sopimuksen 42.7 artiklan Ranska aktivoi, ja se oli hyvä. Siinä me näimme, onko tästä EU:n yhteisestä puolustuksesta saatavissa jotain irti.

11.35 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Niinistö ja useat muutkin kysyivät tärkeätä asiaa, näiden kaikkein köyhimpien, niin sanottujen LDC-maiden osuudesta meidän kehitysavussa. Oleellistahan tässä on se, että kehitysavun sisällä kaikkein köyhimpien eli LDC-maiden osuus on kasvanut jo tänä vuonna ja kasvaa myös ensi vuonna. Siis Suomi painottaa omassa kehitysavussaan näitä kaikkein köyhimpiä maita, ihan niin kuin tässä peräänkuulutettiin, suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kun meillä on koko kehitysavun potti pienentynyt, niin myöskin LDC-maiden osuus suhteessa bruttokansantuotteeseen on tänä vuonna pienempi kuin viime vuonna, mutta ensi vuodelle tähän vuoteen verrattuna myös suhteessa bruttokansantuotteeseen LDC-maatuki hienoisesti kasvaa. Mutta oleellista on siis huomata, että me emme ole missään nimessä siirtäneet painopistettä pois LDC-maista vaan päinvastoin.

Sitten taas jos esimerkiksi lukittaisiin tietty prosenttiluku vielä korkeammalle, että kuinka iso osa tästä meidän kehitysavusta nimenomaan LDC-maihin laitetaan, niin silloin voidaan valitettavasti sitten sanoa samalla hyvästit pitkälti meidän avulle näihin tämän hetken pakolaiskriisin lähtömaihiin Lähi-idässä, Pohjois-Afrikassa, jotka eivät pääsääntöisesti mahdu LDC-maamääritelmän piiriin elintasonsa perusteella. Eli tämä on sinänsä hankalaa palapeliä, mutta olen samaa mieltä, että nimenomaan köyhimmissä maissa meitä eniten tarvitaan.

Kysyttiin sijoitusmuotoisten instrumenttien monitoroinnista, edustaja Sarkkinen erityisesti. Finnfundin osalta olemme jatkuvasti jo edellisinä vuosina, nyt myös minun aikanani, tiukentaneet ja tarkentaneet Finnfundin raportointivaatimuksia niin, että jokaisesta sijoituksesta täytyy kertoa vastapuolet, summat, käydään läpi, mikä on yhteiskuntavastuutilanne. Varmasti edelleen on tehtävää. Rahastomuotoiset sijoitukset käydään erikseen aina läpi, ja niitä ei tänä vuonna ole yhtäkään tehty, vaan aina on toimittu suoraan, jolloin myöskin se läpinäkyvyys on helpompaa. Korkotukiluottojärjestelyn julkisen sektorin korkotuen osalta maanantaina julkistettava järjestelmä sisältää hyvin selkeät periaatteet, miten sekä ih-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

misoikeusvaikutukset että raportointi verojalanjäljestä on näissä tapauksissa saatava aikaan.

Suomen vahvuuksista edustaja Elovaara ja muutamat muut kysyivät. Minun vaatimuksestani jokaiseen kahdenväliseen maaohjelmaan on nyt luotu niin sanottu Team Finland -osio, jossa katsotaan, miten sen maan painopisteissä, olivat ne sitten vesihuoltoa, opetusta tai vaikka verohallinnon vahvistamista, voidaan erityisesti suomalaisyritysten ja suomalaisten järjestöjen osaamista hyödyntää, mitä toimenpiteitä siihen tehdään, ja sitä myöskin mittaroidaan jokaisen maaohjelman osana. Me emme voi tietysti sanoa, että pitää ostaa suomalaiselta vedenpuhdistamolta tekniikkaa silloin, jos on joku muu tehokkaampi keino, mutta me voimme vaatia ja meidän pitää vaatia, että silloin kun me rahoitamme jotain hanketta, niin suomalaiset tarjoajat, olivat ne järjestöjä, Team Rokkaa tai suomalaista aurinkopaneelitoimittajaa, ovat vähintään samalla viivalla kuin kilpailijat. Tästä esimerkiksi Keniassa käydessäni Kenian Water Trust Fundin johtajan kanssa kävin hyvin selvän keskustelun, että kun olemme Ruotsin kanssa rahoittaneet ja kun rahoitamme jatkossa, niin ei voi olla niin, että kaikki vedenpuhdistamot ovat tanskalaista tekniikkaa, jos meillä on vähintään yhtä hyvää tarjolla, ja vastaus oli kyllä se, että tilanne muuttuu, mutta varmasti asiaa pitää vuoden päästä seurata.

Tästä pääsee sitten tähän Team Finland -toimintaan, mistä muun muassa edustaja Essayah ja useat muutkin kysyivät. Olen itse noin 50 vienninedistämismatkapäivää tänä syksynä tehnyt, ja minusta me teemme sinänsä myös edustustoissa Finpron yhteistyön kanssa pääsääntöisesti erittäin hyvää työtä, syntyy liidejä, ja tänään pidin Egyptin-matkan osalta palautekeskustelun yritysten kanssa, ja siinä oli kymmenkunta sellaista liidiä, jotka olivat johtamassa kauppaa tai sen lähelle. Itse pyrin siihen, että hyvin konkreettisesti pitchataan niitä yrityskeisjejä kaikissa tapaamisissa, mitä käydään — tällä viikolla olin Saksassa kolme päivää — ja tämä on se tyyli, millä meidän pitää uskaltaa toimia niin yrittäjien kuin myöskin meidän valtiohallinnon edustajien.

Meillä on ehkä semmoinen tietynlainen haaste edelleen, että Finpron ja ulkoministeriön suurlähettiläiden välillä kohdemaissa on pallottelua verkon yli, kumman vastuulla milloinkin liidien loppuunviennin auttaminen on, ja tämän osalta nyt hyvässä yhteistyössä elinkeinoministeri Rehnin kanssa on käynnistetty selvitys siitä, että joka alueella olisi selkeästi yksi ihminen, joka on vastuussa Team Finland -toiminnasta kaikilla Suomen resursseilla siellä alueella, ja se edellyttää tietysti sitä, että jos se on suurlähettiläs, niin silloin hän saa matriisiohjausta Tekesiltä ja Finprolta näissä asioissa, ja se on myöskin asia, jonka toivon olevan keino UM:n muuttamiseen. Erityisesti Tanskaan päin — en niinkään itse asiassa kaidehtisi Ruotsin järjestelmää tässä — on ihan selvää, että he ovat rakentaneet varmaan sata vuotta heidän ulkoedustustaan paljon enemmän vienninedistämisen painolla. Heidän lähettiläillään on myöskin selvät kannustimet siihen henkilökohtaisesti, ja heillä on se perinne, että lähettiläät kokevat — jatkuvasti suomalaislähettiläiden kanssa kun keskustele, niin kuulee, että tanskalainen kollega kokee — että vienninedistäminen on ihan eri tavalla se ykkösmittari. Itse olen kyllä sitä mieltä, että meidän tähän suuntaan tulee askeleita ottaa, se on tänä päivänä yksi keskeinen osa ulkoasiainhallinnon työtä, ja toivon, että tätä pystymme lähivuosina viemään huomattavasti pidemmälle kuin missä tällä hetkellä näissä asioissa vielä ollaan.

Sitten sanon vielä sen, että rahoitus on useimmiten se ykköspullonkaula tänä päivänä, varsinkin pk-sektorilla, johon tässä Essayah erityisesti viittasi, ja sen osalta on se, että tämä hallitus on lisännyt voimakkaasti Finnveran vientitakuuvaltuuksia — ilman tällaista toi-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

mintaa meillä ei olisi Turun telakka pelastunut, ilman sellaista toimintaa tuhannet suomalaisyritykset eivät olisi voineet saada niitä vientikauppoja, mitä onneksi nyt on hieman enemmän saatu tämän vuoden aikana kuin aiemmin. Tämä on myös jatkossa semmoinen pullonkaula, jota yhdistämällä myös Finnfundin hankkeisiin, (Puhemies koputtaa) korkotukiluottojärjestelmään ja Finnveran yhä parempaan yhteistyöhön ulkoministeriön kanssa voidaan parantaa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten on mahdollista jatkaa keskustelua.

11.41 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkopoliitikassa rahat luovat perusedellytyksen, mutta sisältö tietysti on olennaisesti se, mitä tavoitellaan.

Kaikki se, mitä nyt koolla olevasta tärkeästä Eurooppa-neuvoston kokouksesta on kuultu, on meidän kannaltamme erittäin myönteistä. Syyrian osalla kuuluu Suomen viesti ja yhteinen EU-vesti, ja ne ovat yhtenäiset. EU selkeästikin on laatinut yhtenäistä strategiaa Syyrian suhteen. Erittäin tärkeätä on ollut se, että Suomen vuosikausien tavoite siitä, että EU:n puolustusyhteistyötä voidaan konkretisoida, syventää, on etenemässä. Sitä on valmisteltu pitkään, siitä on ainakin ulkoasiainvaliokuntaa informoitu myös tämän vuoden aikana.

Jo etukäteen oli selvää, että tämä joulukuun kokous keskittyy puolustuskysymyksiin. Syyria on vienyt siellä ensi sijassa ajan, mutta päätelmiä on valmisteltu, ja näyttää, että nyt edistysaskeleita saadaan. Jopa se rakenneyhteistyö saattaa nyt edistyä, jonka artiklaa Suomi edellisellä vuosikymmenellä oli mukana neuvottelemassa, ja nyt sitä ehkä ensimmäisen kerran ryhdytään soveltamaan. Suomella pitää olla avoin, myönteinen kanta siihen, että olemme (Puhemies koputtaa) lähtökohtaisesti valmiita myös osallistumaan rakenneyhteistyöhön. Se selviää sitten osallistuvien maiden kanssa, mitä sen sisällöltä haetaan.

11.43 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan tätä ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Vanhasen pohdintaa.

Todellakin, jos nämä ennakkotiedot pitävät lähellekään paikkansa, tämä puolustusyhteistyössä eteenpäinmeneminen on kyllä merkittävä muutos Euroopan unionin kehityksessä, ja ilman muuta se vaikuttaa meidän ulko- ja turvallisuuspoliittiseen asemaan myös. Silloin yksi kysymys, joka meille tulee eteen, on se, jonka edustaja Vanhanen mainitsi: lähdemmekö tähän rakenneyhteistyöhön mukaan eli EU:n puitteissa tapahtuvaan halukkaiden maiden puolustusyhteistyön tiivistämiseen. Sitähän se tarkoittaa: kaikki eivät tule mukaan, ja ne, jotka lähtevät, sopivat keskenänsä, mitä tehdään.

Itsekin suhtaudun tähän sinällänsä myönteisesti, mutta on erittäin tärkeätä, että tämmöisiä ratkaisuja tehdään niin, että niillä on eduskunnan tuki ja hyväksyntä ja kansanedustajien ja Suomen kansan pitää tietää, mitä täällä ollaan tekemässä. Siksi ajattelen niin, että tässä asiassa, niin hyvää kuin onkin ulkoasiainvaliokunnan ja suuren valiokunnan informointi, on välttämätöntä, että koko eduskunta saa selvityksen, mitä nyt ollaan tekemässä, mihin tämä nojaa ja mihin tämä on johtamassa.

11.44 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Heinäluoman kanssa. Ensi viikolla ensin suuren valiokunnan ja ulkoasiainvaliokunnan yhteiskokouksessa saamme yhteisen informaation pääministeriltä tästä pidetystä kokouksesta, mutta olen varma, että tämä pidetty Eurooppa-neuvosto sävyttää erit-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

täin paljon myös ensi keskiviikon UTP-selonteon loppukeskustelua täällä eduskunnassa, sen verran tärkeästä aiheesta on kyse.

Aikanaan, kun rakenneyhteistyön artikloita neuvoteltiin perussopimukseen, siinä taustateat vaihtelivat. Toisaalta saattoi olla kyse siitä, että osa jäsenmaista lähtisi luomaan tiettyjä yhteisiä toimintavalmiuksia, osa ajatteli, että voi olla kyse tiettyjen joukkokokoonpanojen kokoamisesta, joka on tietysti sellaista yhteistyötä, että ei voida ajatellakaan, että kaikki 28 ovat mukana, vaan väkisinkin porukka on pienempi. Mutta sinällään siinä rakenneyhteistyön mallissa meidän perusedellytyshän oli se, että sen pitää olla avointa kaikille rakenneyhteistyön kriteerit täyttävälle eli siinä pitää olla oikeus päästä mukaan, ja minä uskon, että Suomella tässä suhteessa ei tule ongelmia olemaan. Mutta kyllä merkille pantavaa on myös sitten se mahdollinen puolustusalan rahaston perustaminen ja sen käyttötarcoitukset.

11.45 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä kehitysapuleikkaukset ovat todella suuria. Jo tälle vuodelle kohdistuneet leikkauksethan olivat valtavia nimenomaan järjestöistä. Kun järjestöt joutuivat tosi nopealla aikataululla ajamaan projektejansa alas — mistä oli suuri huoli — niin oletteko te tehneet seurantaa siitä, miten siinä kävi? Siinähan todellakin monissa semmoisissa hyvissä projekteissa, jotka alkoivat, meni työtä hukkaan, koska ne piti sitten kerralla leikata alas. Tästä olisi hyvä saada lisätietoja, että jatkossa vältetään tällaiset virheet.

Sinänsä UM on tehnyt evaluointia ja todennut, että järjestöt ovat hyvin tehokkaita kehitysyhteistyössä, ja sen takia ihmetyttää edelleen, että järjestöille ei anneta lisärahaa. Myös se järjestöjen toiminta on huomattavasti läpinäkyvämpää kuin mitä Finnfundin toiminta on ollut, mihin nyt tätä kehitysyhteistyörahaa on kohdennettu entistä enemmän ja painopistettä siirretty.

11.46 Veera Ruoho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluaisin kysyä ulkoministeriltä, onko EU:ssa ollut mitään varautumista tai keskustelua suunnitelmista EU:n kriisinhallintaoperaatioksi Syyriaan sitten, kun tilanne sen sallii. Ainahan mission suunnittelussa oma aikansa menee, että saadaan se sitten integroitua kaikkien eri toimijoiden välillä oikeaksi.

Tosiaankin siviilikriisinhallinnalla voimme vaikuttaa monien ihmisiä pois kotimaastaan ajavien ongelmien juurisyihin. Sillä voidaan vaikuttaa kestävin tuloksin kohdemaiden oman kapasiteetin, oikeusvaltiokehityksen ja hyvän hallinnon tukemiseen. Se ei yksin poista kuitenkaan ongelmia, vaan siinä tarvitaan myös esimerkiksi sotilaallista kriisinhallintaa takaamaan vakautta sinne eri toimijoille.

11.47 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitukselle täytyy antaa kiitosta siitä, että suomalaisten luottamus ulkopolitiikan hoitoon on vahvistunut tasavallan presidentin ja ulkoministerin johdolla tehtävän työn ansiosta. Diplomati-aa, dialogia tarvitaan lisää ja rauhanvälittämistä, missä olemme menestyneet hyvin. Meidän tulee kantaa vastuuta kriiseistä, ja me olemmekin olleet jo 60 vuotta rauhanturvaamisen suurvalta. 45 000 naista ja miestä on ollut erilaisissa rauhanturvaamis- ja kriisinhallintaoperaatioissa mukana, ja useampi kymmenen on kuollut ja aika monet loukkaantuneet. Haluan kiitosta antaa myös siitä, että nyt kriha-veteraaniohjelma on saatu vihdoin maaliin ja sotilasvammalaki on eduskunnan viimeistelyä vaille valmis. Tämä on iso juttu näille nai-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

sille ja miehille, joita Suomi on lähettänyt 60 vuoden aikana erilaisiin tehtäviin tuomaan rauhaa ja vakautta maailmalle, ja tämä työ jatkuu. Kiitos tästä.

11.49 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisellä kierroksella edustajat Kulmuni ja Ojala-Niemelä arktisen alueen jo nostivat esiin, jonka ministeri Soini avauspuheenvuorossa myös mainitsi olevan yksi painopisteistä ensi vuonna johtamassanne ministeriössä. Tämä arktisen alueen neuvoston puheenjohtajuus tietysti tuo meille mahdollisuuksia hyvin paljon, niin edustaja Kanervan mainitsemaan rauhanvälittämiseen kuin näitten kauppareittien avaamiseen kuin myös sen niin sanotun ison kalan pyydykseen saamiseksi niin, että valtionpäämiehet voisivat kenties kohdata täällä meillä Suomessa ja Suomi voisi tältä osin toimia solmujen avaajana. Kysyisin teiltä, ministeri Soini, vielä näistä keskeisimmistä tavoitteista arktisen alueen neuvoston puheenjohtajuuden suhteen ja myös näitten painopisteitten suhteen, mitä olette itse määrittäneet.

11.50 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä EU:n huipukokous on kyllä hyvin tärkeä asia, ja kyllä minä näen ihan samalla tavalla kuin edustaja Heinäluoma tuossa tärkeässä puheenvuorossaan, että koko eduskunnan tulee saada selvitys tämän kokouksen puolustuslinjoista. Siellä on mittava linjanmuutos ilmeisesti tapahtumassa, ja sillä tavalla on hyvin tärkeää, että nimenomaisesti koko eduskunta saa tästä asiasta selvityksen.

Mutta, arvoisa puhemies, minä haluan sen verran vielä tätä kehitysyhteistyökeskustelua jatkaa, kun tuntuu siltä, edustaja Terho tai ministeri Soini, että ette halunneet puhua tästä perussuomalaisten kehitysyhteistyölinjauksesta, mutta ennen vaalejahan teillä oli ihan selkeä linjaus: te sanoitte, että te haluatte, että kehitysyhteistyöhön annettuihin lahjoituksiin saisi verovähennysoikeuden. Eli tällainen esitys teillä oli näyttävästi esillä ennen vaaleja, ja nyt sitten tietenkin haluan kysyä teiltä, mitä esitykselle kuuluu. Aikooko hallitus esittää tällaista? Me muistamme hyvin tämän teidän esityksenne. Jopa omassa vastalauseessamme esitämme lausumaa, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus antaa selvityksen, miksei tämä esitys ole edennyt.

11.51 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme tietenkin sitoutuneet hallitusohjelman mukaiseen politiikkaan, jonka hallituspuolueet ovat hyvässä harmoniassa, suurella viisaudella ja äärimmäisen tasapainoisesti omista taloudellisista ja poliittisista lähtökohdistaan sopineet Smolnassa puolitoista vuotta sitten. Mitä tulee tähän perussuomalaisten malliin, niin puolueena, totta kai, se on meillä yhä voimassa ja (Pia Viitanen: Oletteko tehneet esityksen siitä?) ajamme sitä eteenpäin. Olemme saaneet mielestämme varsin hyviä esityksiä kehityspolitiikkaan, sen rahoitukseen, mitä hallitusohjelmaan tulee.

Noin muuten voisin kysyä sitten ministeriltä tästä edellä jo esille otetusta arktisesta kysymyksestä, koska todella mainitsitte sen olevan ulkoministeriön prioriteetti. Miten tämä sitten näkyy? Suomihan on Arktisen neuvoston puheenjohtajamaa tosiaan pian. Onko tätä otettu huomioon resursoinnissa ja kuinka paljon?

11.52 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käynnistynyt keskustelu tästä EU:n puolustuksen yhteistyön syventämisestä. Se on erittäin tärkeä asia. Kun pääministeri Sipilä oli viime kerralla ulkoasiainvaliokunnassa, kävimme

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

tästä aika laajan keskustelun, koska hän oli menossa juuri silloin Brysseliin tästä keskustelemaan enemmän. Nyt kun hän palaa Suomeen ja ensi viikolla käydään tämä ulkopoliittinen keskustelu, tämä on todella tärkeä teema siinä keskustelussa. Ja lähtökohtana on se, minkä ulkoasiainvaliokuntakin moneen kertaan on todennut, että Suomi suhtautuu myönteisesti EU:n ulkopoliitiikan ja puolustuspolitiikan syventämiseen, se on se peruslähtökohhta. Mutta ensi viikolla on hyvä puhua tästä perusteellisemmin.

11.53 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan sinne arktisiin kysymyksiin. Olin itse vuonna 96 allekirjoittamassa Suomen hallituksen puolesta tätä Ottawan julistusta ja Arktisen neuvoston perustamiskokouksessa, ja nyt kun palasin noihin asiakirjoihin, niin huomasin, että paitsi yhteistyötä ja koordinaatiota, siinä erityisesti painotetaan alkuperäiskansojen oikeuksia, ympäristöä, kestävä kehitystä. Nyt kun katsoo maailmaa, katsotaan sitä sitten itään, Venäjän suuntaan, tai katsotaan sitä länteen Yhdysvaltain presidentinvaalien jälkeen, tuntuu, että nämä kysymykset — alkuperäiskansojen oikeudet, kestävä kehitys, ympäristö — ovat aika heikolla tolalla näiden maiden arktisessa politiikassa, pääpaino näyttää olevan joskus luonnonvarojen hyödyntämisessä ja niin edespäin. On paljon hyviä arktisia hankkeita, esimerkiksi tietoliikenneyhteyksien kehittäminen, tietysti arktinen merenkulku, öljyntorjunta, kaikki nämä, joissa voimme olla hyvin täysipainoisesti mukana. Olisin kysynyt ministeriltä: miten näette ehkä näitä ristiriitojakin Arktisen neuvoston työssä ajatellen tätä Suomen tulevaa puheenjohtajakautta?

11.54 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä puhusin Syyriasta. Olemme viime viikkoina voineet todistaa kauhistuttavia tapahtumia Syyriassa. Syyrian diktaattori al-Assad surmaa häikäilemättömästi omia kansalaisiaan verisessä sisällissodassa, jossa vastapuolet eivät ole sen kummempia. Assadin kumppanina näissä rikoksissa on ollut Venäjä. Venäjän taustavaikuttimia voi yrittää analysoida, mutta Venäjän toimintaa ei pidä ymmärtää siinä mielessä, että sitä pitäisi lainkaan hyväksyä. EU:ta ei ole kuunneltu rauhan aikaansaamiseksi, mutta kun on kyse miljardien jälleenrakentamisesta, silloin varmaan EU:takin tarvitaan. Kysyn: miten EU aikoo suhtautua tällaiseen projektiin, johon ei pitäisi innostuneesti mennä mukaan?

11.55 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedossani on tilanteita eräästä kriisimaasta, jossa epäillään, että läheisessä yhteistyössä suomalaisten kanssa toimineet paikalliset työntekijät ja heidän perheensä ovat joutuneet painostuksen ja jopa vainon kohteeksi terrorististen ääriryhmien tahoilta projektin päätyttyä. Kysynkin teiltä, ministeri Soini, voisitteko harkita humanitaarista viisumia tai muuta erillistä ratkaisua tämän tyyppisiin tilanteisiin, jotta jatkossakin voitaisiin turvata se, että suomalaiset, esimerkiksi kehitysyhteistyöntekijät tai kriisinhallintatyöntekijät, saavat apua ja tukea paikallisilta, niin että he uskaltavat tulla auttamaan. Monet länsimaathan ovat antaneet humanitaarisia viisumeja tai pakolaisaseman esimerkiksi entisille tulkeille, jotka ovat palvelleet rauhanturva- tai kriisihallintajoukkoja.

11.56 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa ja Euroopan ulkopuolella on muuttunut, on tosiasia, ja se varmasti pitää sisällään, että on yhteistä turvallisuuspolitiikkaa hahmoteltava, jopa puolustusta. Mutta kun tässä yhteydessä aika monet ovat puhuneet siitä, että Eurooppa on ha-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

jalla — Brexit, muutenkin olemme epäonnistuneet lähialueen kriisien hoitamisessa, sisäinen yhtenäisyys on vaarantumassa — niin aika voimakkaasti vedotaan nyt siihen, että tämä yhteinen turvallisuus- ja erityisesti puolustuspoliittikka olisi sellainen, joka hitsaisi kansoja yhteen. Olen kyllä pikkaisen surullinen, että kun Euroopalla on mahtava menneisyys ja toivottavasti myöskin mahtava tulevaisuus, niin puolustus, sotaan valmistautuminen olisi se ainoa yhteinen tekijä, jolla eurooppalaista yhtenäisyyttä saataisiin jatkossa rakennettua. Toivottavasti myös muista arvoista pystyttäisiin kiinni pitämään ja niitä eteenpäin vieämään. Jotenkin tekee surulliseksi tällainen lähtökohta, että siitä haetaan sitä yhtenäisyyttä.

11.57 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää myös hallituspuolueita siitä, että me ymmärrämme varmasti sen tärkeyden, mitä Brysselissä on eilen keskusteltu ja mihin se parhaimmillaan voi johtaa.

Haluaisin kuitenkin kysyä ministeri Soinilta, hypätä oikeastaan Yhdistyneiden kansakuntien, YK:n, tilanteeseen ja tulevaisuuteen. Ruotsi yhtenä Pohjoismaana aloittaa turvaneuvostossa, jopa puheenjohtajana, ja pohjoismaalainen ajattelu, pohjoismainen malli nousevat varmasti esille niin tasa-arvon, hyvinvointivaltion kuin muidenkin elementtien osalta. Samaan aikaan toki jännite USA:n, Venäjän, Ranskan, Kiinan ja Ison-Britannian muodostamassa viisikossa on ilmeinen. Miten te, ministeri Soini, aiotte vaikuttaa siihen, että Suomi ja Ruotsi yhdessä menestyvät yhteisten tavoitteiden osalta?

11.58 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on vuosien varrella osallistunut kokoaan suuremmalla tavalla rauhanturvaamiseen, ja tämä on erittäin hienoa. Me emme kuitenkaan aina voi olla jatkuvasti jokaisessa maailmankolkassa, vaan on pohdittava, miten rajalliset resurssimme kohdennetaan. Viime vuosina tehty operaatioiden fokusointi on selkeyttänyt Suomen osallistumista rauhanturvatoimintaan. Erityisesti tässä taloustilanteessa on tärkeää, että kaikki kriisinhallintaan ja rauhanvälitykseen liittyvät työkalut sovitetaan toimimaan entistä paremmin yhteen. Tämä on myös kokonaisvaltaisen kriisinhallintastrategian mukaista. Kysyisinkin ministereiltä: miten ulkoministeriö aikoo kehittää yhteistyötään ja koordinoitua sisäministeriön ja puolustusministeriön kanssa?

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministereitä vielä edustaja Emma Kari.

11.59 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eräässä puheenvuorossa aikaisemmin kutsuttiin näitä Suomen kehitysyhteistyöleikkauksia kiusallisiksi. Itse kokisin kyllä, että kyse ei ole siitä, että ne ovat kiusallisia, vaan siitä, että ne ovat häpeällisiä. Me elämme keskellä historiallista humanitääristä kriisiä — historiallista humanitääristä kriisiä — ja tähän Suomi on vastannut leikkaamalla lähes puolet meidän kehitysyhteistyömäärärahoista, leikkaamalla meidän pakolaiskiintiötä ja vaikeuttamalla sotaa paenneiden ihmisten pääsyä turvaan. Kun näistä kehitysyhteistyöleikkauksista täällä puhutaan, niin selän takaa silloin tällöin kuuluu riemunkiljahduksia, mutta itse kuitenkin uskon, että Suomen hallitus ymmärtää, että tämä asia ei missään nimessä ole meille kunniaksi. Se, että me olemme pudonneet edistyskellisten pohjoismaiden viiteryhmästä, ei meille kunniaksi tee. Sen takia kysyisinkin ministereiltä: onko meillä tavoitteena kuitenkin tehdä konkreettinen suunnitelma ja aikataulu siitä, miten kehitysyhteistyömäärärahoja (Puhemies ko-
puttaa) tullaan nostamaan 0,7:n tasolle?

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Soini, 3 minuuttia.

12.00 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Yritän tiivistää.

Edustajat Ruoho ja Haavisto ja muut kysyivät kriisinhallinnasta. Tämä on äärimmäisen tärkeää osana kansainvälistä vastuunkantoa ja yhteisen turvallisuuden rakentamista. Painotamme kokonaisvaltaisuutta niin sotilaallisen kuin siviilikriisinhallinnan kanssa. Olen järjestänyt yhdessä Turkin kanssa rauhanvälitysaamiaisen New Yorkissa. Meidän mielestämme Turkin kanssa pitää olla keskusteluyhteys, vaikkakin samaan aikaan tuomitsemme ihmisoikeusloukkaukset ja sensuurin.

Ensi vuonna arvioiden mukaan sotilaallisiin ja siviilikriisinhallintatehtäviin osallistuu 510 suomalaista. Maantieteelliset painopisteet ovat Libanon, Irak, Afganistan, Kosovo, Georgia ja Ukraina, ja aivan oikein, kuten edustaja Pelkonen sanoi, tätä on tiivistetty ja vaikuttavuutta lisätty. Suurimmat operaatiot ovat UNIFIL Libanonissa, koulutusoperaatio Irakissa ja Resolute Support -operaatio Afganistanissa, missä vierailin paikan päällä. Edellisten vuosien tavoin, kuten kaikissa uusissa operaatioissa, tietysti tämä edellyttää lisäbudjetia. Siviilihenkilöstön osallistumiseen kriisinhallintaan esitetään 15:tä miljoonaa, ja 0,5 miljoonaa kohdistetaan rauhanvälittämiseen, ja näissä ollaan aika usein EU-maiden kanssa tekemisissä.

Sitten tästä arktisesta asiasta: Se on tärkeä. Meillä on siellä painopisteitä, meteorologiaa, ympäristöä, kestävä kehitys, koulutusta nimenomaan, että myös alkuperäiskansat saavat koulutusta, pääsevät koulutukseen, on liikenneyhteydet, koilliskaapeli, sitten kun on tämä niin sanottu musta sade, joka sulattaa jäätiköitä, niin se on kohteena. Sitten on jäänmurtajat — me voimme kertoa, että Suomessa pidetään kaikki satamat auki. Arktista aluetta ei saa militarisoida, se on myöskin iso turvallisuuspoliittinen kysymys. Mutta sitten tämä erinomaisen tärkeä kysymys, niistä sisäisistä ristiriidoista: Tässä on kyllä nähtävissä myöskin tämä puoli, että kun Kanadassa Trudeau tuli valtaan, niin Kanada tavallaan kurottautuu enemmän. Nyt amiraali Papp, joka oli aivan erinomainen Amerikan suurlähettiläs, erosi jo, ehkä tämän uuden hallinnon takia.

Sitten humanitäärin viisumi. Kyllä voin sitä harkita. Käytännössä Afganistanissa kun kävin, niin kuulin, että Suomen suurlähetystössä työskentelevät afgaanit eivät uskalla turvallisuusyistä kertoa perheensä ulkopuolelle, missä he ovat töissä. Kyllä tämä on tiedosani.

Ja sitten, edustaja Skinnari, teille, kun Pohjoismaiden yhteistyö... (Puhemies koputtaa) Tapaan Margot Wallströmin Oslolla ensi tiistaina, ja kaikki Pohjoismaat ovat koolla. Nimenomaan tämä on se meidän viiteryhmämme, ja tätä kautta lähdetään liikkeelle.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Mykkänen, 3 minuuttia.

12.04 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Ensinnäkin edustaja Mikkonen kysyi järjestöjen avusta erityisesti, joita aiemminkin kosketeltiin. Kysyttiin, miten sitä on seurattu. No nyt, niin kuin tässä tuli mainittuakin, evaluaatio on menossa ja siitä on ensimmäinen osa julkistettu, kaksi seuraavaa osaa valmistuvat kesään mennessä, ja sen pohjalta saadaan kuva, miten järjestöt tällä hetkellä pystyvät töitään tekemään. Meillä oli eilen itse asiassa näiden 22 ohjelmatukijärjestön kanssa tapaaminen, jossa myös käytiin tilannetta läpi ja on nyt varmistettu ensi vuodelle vakaa rahoitus ja sitten sitä seuraaville vuosille pyritään nelivuotisiin rahoitusjaksoihin, jolloin näillä isoilla järjestöillä olisi nykyistä

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

ja itse asiassa koskaan aiemmin ollutta vakaammat olot ja meillä myöskin on helpompi arvioida pitkäjänteisemmin heidän tuloksiaan.

Evaluaatio tosiaan ensimmäisen osan osalta lähtee siitä, että ne järjestöt, joita siinä ensimmäisessä osassa arvioitiin, tekevät tehokkaasti työtä. Evaluaatio ei toki sano, että kannattaisi siirtää vaikka humanitäärisestä avusta järjestöille rahaa, tai ei sano, että esimerkiksi maakohtainen kehitysyhteistyö tai Finnfundin kautta luotavat työpaikat olisivat jotenkin tehottomampia. Tavallaan tällaisia johtopäätöksiä, mitä tässä ehkä edustajat vähän ohjasivat vetämään, en voi evaluaation perusteella olla tältä pohjalta tekemässä sinänsä.

Sitten yksi asia tietysti täytyy tehdä hyvin selväksi, kun tässäkin muutamat puheenvuorot loivat vaihtoehtoihin, että hallitus panostaa nyt Finnfundiin ja investointimuotoiseen rahoitukseen ja sitten vähentää järjestöiltä, että nämähän eivät ole vaihtoehtoisia. Investointimuotoinen rahoitus on mahdollista sen takia, että se ei ole kehysmeno, kun taas järjestöapu lahjarahana on kehysmeno. Vaikka me lopettaisimme Finnfundin kokonaan, niin me emme saisi kehukseen lisää rahaa järjestöille, niin että tästä ei kannata olla huolissaan.

Tässä edustaja Kari viittasi kehitysavun leikkauksiin, ei nyt ihan puolia ole pois otettu läheskään. Sinänsä sanoisin siitä itse asiasta, että totta kai, niin kuin tässä on todettu ja niin kuin hallituksen ohjelmakin lähtee siitä, suunnan pitää olla ylöspäin. Ensi vuonna nostamme hienoisesti kehitysavun osuutta myös bkt:stä ja myös euromääräisesti. Kaikki me tiedämme, että kun leikataan kouluista, sairaaloista, joka paikasta, niin emme me voi sitä 300:aa miljoonaa kerralla lähteä palauttamaan.

Sanoisin, että puolen vuoden kokemuksen perusteella vähintään yhtä paljon niitä Afrikan nälänhädässä olevia lapsia tai vääryydessä eläviä naisia siellä Kiberan slummissa, missä kävin, auttaa se, miten me voimme tarkemmin valita, mitä me sillä noin 800 miljoonalla eurolla teemme, joka on edelleen erittäin iso raha suomalaisten veronmaksajien rahaa vuosittain käyttää. Kun me sitä työtä pystymme tekemään pitkäjänteisesti, tuloshakuisemmin, mittaamalla paremmin, hyödyntämällä parhaita kansainvälisiä kumppaneita, niin me saamme selvästi enemmän aikaan kuin mitä on toistaiseksi saatu aikaan. Näin uskon.

Edustaja Uotila kysyi EU:n tulevaisuudesta. Siihen otan kauppaministerinä sen verran kantaa, että uskon itse vahvasti, että back to the basics — sisämarkkinoiden syventäminen, erityisesti digitalisaation kautta. Meillä oli Berliinissä maanantaina suomalaisen musiikin verkottuminen saksalaisen musiikkiteollisuuden kanssa, ja siellä on paljon ongelmia tekijänoikeuksien puolella, vaikka suomalaisen musiikkivienti onkin onneksi kymmenkertaisunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Keskustelin myös Saksan talousministerin Gabrielin kanssa maanantaina, ja hän oli myönteinen siitä, että he näkevät kyllä kaiken retoriikan ohella, että pitää edetä vapaakauppasopimuksessa esimerkiksi Japanin kanssa ensi vuoden aikana, edetä ympäristöystävällisten tuotteiden tullialennusten kanssa ja näitä meidän pitää vahvasti ajaa. (Puhemies koputtaa) Puolustuksen alalla myös sisämarkkinoiden syntyminen osittain yhteisen innovaatorahaston kautta olisi erittäin tärkeää suomalaisen osaamisen etenemiselle.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan vielä debattia, tälle keskustelulle on varattu aikaa tuonne kello 12.30:een saakka kokonaisuudessaan.

12.08 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että ulkoministeriö on huomioinut suomalaisen rauhanturvaamisen merkityksen. Mielestäni Suomi on edelleen rauhanturvaamisen suurmaa ja erityisesti myös rauhanvälittämisen

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

suurvaltio, ja toivottavasti sillä puolella pystytään saamaan aikaan merkittäviä tekoja myös ensi vuoden aikana.

Täällä salissa on käyty paljon keskustelua Syyriasta ja sen tilanteesta. Tilanne on äärimmäisen haasteellinen ja surullinen. Täältä katsottuna on kovasti arvioitu EU:n mahdollisia onnistumisia siellä ja sitä, onko YK onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla. Kysyisin ministerin näkemystä: miten arabivaltiot ovat osallistuneet tähän Syyrian tilanteen auttamiseen?

12.08 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Vielä tästä kehitysavusta.

Tosiaankin budjetista löytyy selkeitä lukuja sivulta 138. Tässä on selkeä taulukko näistä kehitysapumenoista, ja todellakin tänne UM:n momentille 24.30.66 tehdään kehitysapuun 37 miljoonan lisäys suhteessa viime vuoteen. Ja sitten täytyy ottaa huomioon se, että on myös kahdeksan muuta hallinnonalaa, mihinkä on tehty lisäyksiä. Suhteessa viime vuoteen tehdään lisäyksiä yhteensä 64 miljoonaa kehitysapuun. Ja täytyy vielä todeta se, että kun Vanhasen kakkoshallituksen aikana kehitysapuun käytettiin 915 miljoonaa vuonna 2009 ja ensi vuonna käytetään 881 miljoonaa, niin miten ihmeellinen ja epäinhimillinen hallitus silloin onkaan ollut, (Puhemies koputtaa) joka on näin vähän käyttänyt kehitysapuun.

12.10 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kylmä arvovalinta hallitukselta leikata kaikkein köyhimpien ja heikko-osaisempien auttamisesta kehitysavusta. Hallitus leikkaa massiivisesti kehitysyhteistyöstä tilanteesta, jossa globaali pakolaiskriisi edellyttää, että enemmän auttaisimme ihmisiä kriisien alkulähteillä. Vihreiden vaihtoehtobudjetissa on 100 miljoonaa euroa lisää kehitysyhteistyölle.

Edustaja Haavisto tuossa aikaisemmin muistutti, että viime kaudella päästöhuutokauppatuloja ohjattiin kehitysyhteistyöhön ja ilmastorahoitukseen, ja yhdyn hänen suosituksiensa siitä, että kehotan hallitusta ottamaan tämän mekanismin käyttöön tai keksimään jotakin muuta vastaavaa.

Mutta minulla herää huoli myös ilmastorahoituksen riittävydestä, koska näitä päästökauppatuloja ei ole enää ohjattu ilmastorahoitukseen. Toivon ministeriltä selvitystä siitä, miten Suomi on hoitanut köyhien maiden ilmastorahoituksen.

12.11 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä ministerin suusta kuulin juuri, että kaikkein köyhimpiä maita ei ole meidän kehitysyhteistyössämme suinkaan laitettu syrjään tai unohdettu. Minä nyt haluaisin vielä muistuttaa, että Finnfundin hankkeista yli 60 prosenttia kohdistuu kaikkein köyhimpiin maihin ja myös hauraisiin valtioihin, ja siinä on se kolikon kääntöpuoli sitten, mistä kauhea huuto luonnollisesti alkaa, kun tulee sitten hankaluuksia. Minusta erinomainen huono hyvä esimerkki on tämä Hondurasin vesivoimahanke, jonka lopullista syytä ja seurausta ei kukaan vielääkään oikeastaan tiedä, siinä oli todella paljon kaikenlaisia ongelmia. Mutta näin käy, kun joudumme ja Finnfund joutuu sitten ilman muuta erittäin vaikeissa olosuhteissa myös toimimaan. Jos valitsisimme maita ja jos Finnfund valitsisi maita, joissa demokratia toimii, ihmisoikeudet pelaavat ja niin edelleen, niin se voisi toimia ainoastaan Ruotsissa.

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

12.12 Lenita Toivakka kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mykkänen tuossa jo aiemmin mainitsi Tanskan ja Ruotsin esimerkkinä siitä, miten he ovat jo käyttäneet edistyskellisemmin yksityisen sektorin rahoitusta kehitysyhteistyössä. Tapasin taannoin toistakymmentä afrikkalaista ulkoministeriä pohjoismaisten ministerikollegoit-ten kanssa. Tuolloin hyvin yksiselitteinen viesti näiltä Afrikan ministereiltä oli se, olivat he sitten köyhempiä tai vähän vauraampia Afrikan maita, että "me toivomme teidän kanssan-ne sellaista yhteistyötä, jossa on mukana yksityinen sektori, kehitätte meidän infraa ja luot-te ihmisille työpaikkoja". Sillä estetään se mahdollinen seuraava suuri muuttoliike tässä maailmassa, että Afrikkaan luodaan toivoa ihmisille.

Nyt on hyvin tärkeää, että Suomi on luonut välineitä, Suomi on panostanut tähän puo-leen ja on mukana muiden Pohjoismaiden kanssa auttamassa ihmisiä ja toteuttamassa tätä toivon halua, mikä siellä ihmisillä on. Haluaisin kysyä ministeriltä: Miten näette, että tämä työ on lähtenyt liikkeelle? Finnfundiin on lisätty pääomaa. BEAM-hanke ilmeisesti, joka nyt lanseerataan ensi viikolla, on ollut todella kysytty muun muassa Vietnamissa. Miten näette (Puhemies koputtaa) näiden lähteneen liikkeelle ja ennen kaikkea sen, miten pienet ja (Puhemies koputtaa) keskisuuret yritykset pääsevät näihin mukaan?

12.13 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Toistan aikai-semman kysymykseni ministeri Soinille: Oletteko huolissanne siitä, että Suomessa teh-dään vääränlaisia turvapaikkapäätöksiä irakilaiden suhteen? Onko kenties niin, että eu-rooppalaiset yleensä ovat liian lepsuja, vai tuleeeko Suomeen vain jostain syystä aivan eri-laisia turvapaikanhakijoita Irakista kuin muualle Eurooppaan?

Sitten tästä ilmastorahoituksesta. Yleensähan katsotaan, että ilmastorahoituksen tulisi olla erillinen kehitysyhteistyörahoitus. Suomessahan näin ei ole. Myöskin on sellainen suo-situs olemassa, että ilmastosoikeuteen tähtäävän rahoituksen pitäisi olla noin puolet ko-konaisrahoituksesta. Mikä on laita meidän kanssamme? Pääsemmekö tähän, ja miten, mi-nisteri Mykkänen, näette Finnfundin käytön instrumenttina: tukeeko se ilmastosoikeusra-hoituksen tarvetta, vai onko se luonteeltaan sellainen, joka pikemminkin suuntautuu muun-laisiin investointeihin?

12.14 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen ulkopolitiikan yksi tärkeä tavoite on lähialueiden vakaus ja taloudellinen yhteistyö lähialu-eillamme. Suomelle avautuu aivan ainutlaatuinen mahdollisuus tehdä hyvää lähialueellam-me Arktisen neuvoston puheenjohtajana ensi vuoden alusta kolmen vuoden ajan. Kysyn-kin ulkoministeri Soinilta: Suomi on aina ollut Venäjälle tärkeä kauppakumppani. Ymmär-täen toki tämän nykyisen pakotepolitiikkatilanteen mikä on teidän näkökulmanne Suomen ja Venäjän välisen kaupan mahdollisuuksiin tulevien vuosien aikana, kun tämä arktinen yhteistyö ja sen neuvoston puheenjohtajuus avaa meille aivan valtavan hienon foorumin käydä neuvotteluja ja keskusteluja nimenomaan itänaapurin kanssa ja muiden naapureit-temme kanssa?

12.15 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme puhuneet pal-jon maahanmuutosta ja ulkomaalaisten oikeuksista. Olisin oikeastaan ministeri Soinilta kysynyt, mikä on tilanne suomalaisen henkilön auttamisessa ulkomailla suurlähetystöissä. Olen itse saanut yhteydenottoja muun muassa Koreasta. Suomalainen nuori nainen oli siel-lä, joutui pahoinpidellyksi täysin selvin päin, ei saanut apua suurlähetystöstä, edes hätä-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

apua tulkkaukseen. Hänet jätettiin yksin, ja vanhemmat täältä onneksi auttoivat. Mikä se tilanne on?

Toinen tilanne on se, että kiinalainen äiti on adoptoitujen lastensa kanssa Kiinassa. Hänellä on suomalainen, vakavarainen mies Suomessa. He eivät saa Suomeen lapsiaan, he eivät ole täysin millilleen noudattaneet kansainvälistä adoptioneuvontaa, mutta tilanne on kohtuuton. Hänellä on lapsi Suomessa.

Miten näissä tilanteissa lähetystö auttaa suomalaisia ulkomailla, eikä aina vain ulkomalaisia?

12.16 Ulla Parviainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä Suomen suhteisiin naapuriin ja viestintään. Minusta on tärkeää, että Suomesta lähtee aina oikea viesti maailmalle, mutta näitten kotimaan ikävien tapahtumien yhteydessä on sosiaalisen median kautta tahallisesti välitetty virheellistä viestiä meidän toiminnastamme, ja tämän saattaa häiritä Suomen kuvaa, saattaa jopa vahingoittaa Suomen suhdetta toiseen valtioon. Kysyn teiltä: mitä me voimme tehdä täällä Suomessa tällaiselle ikävälle toiminnalle, joka sitten taas vaikuttaa meidän ulkosuhteisiimme?

12.16 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä edustaja Vanhanen muisteli 25 vuoden takaisia ja totesi presidentti Koiviston silloiset sanat, kun Koivisto totesi, että valtio, joka velkaantuu ja jonka vaihtotase on alijäämäinen, ei voi antaa vastikkeetta rahaa ulkomaille. Se oli silloiselle ministerille aika kova isku, mutta siitä selvittiin.

Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyömäärärahojen taso on tietysti tärkeä, mutta kyllä vielä paljon tärkeämpi on se, miten nämä varat käytetään. 881 miljoonaa on iso summa. Olen erittäin tyytyväinen siihen, että ministeri Mykkänen kertoi tästä laina- ja sijoitusmuotoisesta kehitysyhteistyöstä, sen monipuolisesta vaikutuksesta ja mahdollisuuksista käyttä sitä hyvin monipuolisesti. Siksi vähän ihmettelen, että taitaa olla RKP:n ja vasemmistoliiton suunnalta vastustusta tälle toiminnalle. En sitä ymmärrä, ja olisi tietysti hyvä kuulla perusteluja. Sitten... (Puhemies koputtaa) — Jaa, aika loppui.

Puhemies Maria Lohela: Aika loppui.

12.18 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyömäärärahat tarvitsevat kunnon korotuksen, ja meidän vastalauseessamme esitämme 235:tä miljoonaa lisää kehitysyhteistyömäärärahoihin. (Leena Meri: Mistä rahat, mistä ne leikataan?)

Mutta ystävänä ministeri Soini ei ole vielä ehtinyt vastaamaan siihen kysymykseen, jonka ensimmäisessä debattipuheenvuorossani esitin, ehkä johtuen siitä, että samalla siinä piikittelin tätä perussuomalaisten epäjohtonmukaista hädänalaisten auttamista maailmalla. Elikkä palaan siihen kysymykseen, mistä Brysselissä on eilen puhuttu, että kun Aleppon piiritetystä kaupungista nyt evakuoidaan hädänalaisia, haavoittuneita ihmisiä, niin pääministeri Sipilä eilen näki mahdollisuuden, että Suomi voisi olla mukana projektissa, jossa näitä todella hädänalaisia, haavoittuneita ihmisiä otettaisiin Euroopan maihin, muun muassa Suomeen. Mitä ulkoministeri Soini on tästä mieltä?

12.19 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisen politiikan tilanne on monimutkaistunut Euroopassakin viimeisten vuosien aikana erittäin

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

nopeasti. On Ukrainan kriisiä, on Syyrian sota, ja katseet kyllä kääntyvät kansainväliseen yhteisöön ja siihen, miten Yhdistyneet kansakunnat ja Euroopan unioni ovat pystyneet näissä kriiseissä toimimaan.

Suomalaisille ja Suomelle tärkein viitekehys on varmasti aina Pohjoismaat. Me olemme erittäin samankaltaisia maita, meidän historiamme, tapamme, ihmiskäsityksemme, demokratia ja ihmisoikeudet ovat kaikki samankaltaisia, ja pohjoismaisessa yhteistyössä olisi meille valtava määrä vielä tehtävää. Ruotsista tulee ensi vuonna YK:n turvallisuusneuvoston jäsen, ja on paljon puhuttu myös siitä, kuinka YK:ta nyt pitäisi uudistaa, että se pystyisi paremmin vastaamaan tämän ajan kriiseihin. Kuinka Suomi yhdessä Ruotsin kanssa suhtautuu siihen, miten YK:ssa näitä reformeja saataisiin eteenpäin, että se olisi toimivampi järjestö?

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustajat Adlercreutz, Ruoho, Räsänen, Haavisto, ja sitten ministereiden puheenvuorot loppuun.

12.20 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Edustaja Kankaanniemi: En tiedä, oliko edustaja Kankaanniemi ehkä valmiiksi vähän puolustusasemissa, kun tulkitsi kysymyksen kritiikkinä. Rahoitusinstrumentteja toki saa olla paljon, kysymyksenä lähinnä oli se, miten tämä instrumentti soveltuu nimenomaan tähän ilmas-
tosopeutusrahoituksen toteuttamiseen.

12.20 Veera Ruoho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin lyhyesti edustaja Adlercreutzille sanoisin, ettei tänne tule väärää turvapaikanhakijoita, heillä vain ei ole turvapaikkaperusteita, mikä taas johtuu siitä, että ihmiset yrittävät käyttää turvapaikkaväylää, vaikka heillä on muita syitä, köyhyyttä ja tällaista näin, mikä ajaa heitä tulemaan.

Edustaja Uutilan puheesta tuli mieleen, tästä, että otettaisiin näitä haavoittuneita mukaan, se, että itse näkisin sen kyllä tärkeänä asiana, mutta muistuttaisin semmoisesta asiasta, minkä kokemuksesta olen itse nähnyt: lapsista, joilta omat vanhemmat ovat katkoneet luita, että he näyttäisivät säälittävämiltä. Heistä itse asiassa käytetään tällaista sanaa kuin "hämähäkkilapset", koska heidän ovat muuten terveitä ja he saattavat liikkua nopeasti. Minä toivoisin, että tällaista ei pääsisi tapahtumaan. — Minulla oli vielä toinen kysymys, mutta enää en ehdi enempää puhua.

12.21 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Soinia myönteisestä vastauksesta liittyen mahdollisuuteen harkita näitä humanitäärisiä viisumeja erityistapauksissa. Mutta pidän kaiken kaikkiaan huonosti harkittuna sitä valintaa, että kehitysyhteistyöleikkaukset ovat kohdistuneet nimenomaan kansalaisjärjestöihin, sillä on todettu, että juuri niiden tekemä kehitysyhteistyö on tuloksellista ja tehokasta ja kohdistuu sinne ruohonjuuritasolle, jossa esimerkiksi tukea ohjataan koulutus- ja terveydenhuoltopalvelujen kautta suoraan kansalaisille, ja niiden joukossa ovat esimerkiksi vakiintuneet suomalaiset lähetysjärjestöt. On hyvin valitettavaa, että nämä ovat joutuneet monelta osin ajamaan projektejaan ja toimintaansa alas näiden leikkausten vuoksi.

12.22 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Soini, puhuitte puheenvuorossanne lähetystöverkon säilyttämisestä ja että tämän hallituskauden

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

aikana ei enää lähetystöjä lakkauteta, vaan suunta on nyt toinen. Tästä täytyy antaa kiitos. Tämä on tärkeä asia ja asia, johon ulkoasiainvaliokunta on usein täällä puuttunut.

Olisin kysynyt teiltä näkemystä hieman siitä, missä on puutteita, missä on aukkoja. Meillä on EU-jäsenmaita, joissa ei tällä hetkellä ole Suomen lähetystöä, ja ajattelen myöskin viennin näkökulmasta: kun hyvin usein puhutaan siitä, että markkinat ovat tulevaisuudessa Euroopan ulkopuolella, markkinat perinteisten kumppaniemme ulkopuolella, lähetystöverkot, lähetystöt ovat aika tärkeitä siinä, että nämä asiakkaat tavoitetaan. Onko tässä hallituksella ajatuksia, miten tätä aktiviteettia lisätään? Ehkä tähän lisään vanhan ajatuksen tämmöisistä läppärlähettiläistä. En puhu silloin kiertävistä suurlähettiläistä vaan vähän vaatimattomammin resursoiduista lähettiläistä, jotka istuvat paikan päällä, osallistuvat EU-koordinaatioon ja edustavat Suomea, vaikka suurta lähetystöä ei olekaan.

Puhemies Maria Lohela: Ja sitten ministereiden puheenvuorot loppuun. Ministeri Soini, 3 minuuttia.

12.23 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Yritän muutamaa vastata.

Aloitan edustaja Uotilasta: Suomen pakolaiskiintiö on 750, ja sitä painotetaan tällä kaudella nimenomaan syyrialaisien pakolaisten vastaanottamiseen.

Sitten edustaja Merelle: En tunne tuota yksityiskohtaa, mutta otan kyllä selvää. Nimenomaan suomalaisen suurlähetystö- ja konsulitoiminnan yksi keskeinen tehtävä on suomalaisten auttaminen hädässä ulkomailla. Eli varmaan voimme tähän palata.

Sitten näistä kehitysapumääristä. Kun puhutaan rahasta eikä puhuta pelkästään joistain abstrakteista prosenteista, niin vihreät ja RKP olivat hallituksessa vuosina 2007—2011. Silloin vuonna 2009 rahaa kehitysapuun annettiin 915 miljoonaa, nyt 881 miljoonaa — ettei totuus unohdu.

Sitten, edustaja Haavisto, tämä on hyvin tärkeä asia. Esimerkiksi kyllä aika piinallinen hetki oli, kun Slovakiassa, joka nyt on EU-puheenjohtaja, edellisen hallituksen aikana lakkautettiin Suomen suurlähetystö. Etenkin meidän pitäisi vahvistaa meidän suurlähetystöverkkoa esimerkiksi tämänkaltaisissa maissa kuin Filippiinit, mistä niin ikään edellisen hallituksen aikana lakkautettiin. Tämä hallitus korottaa nyt Bogotán, missä on saatu erittäin merkittävä ratkaisu: 50 vuotta kestänyt sota on saatu lakkaamaan. Tämä on hyvä investointi suomalaiseen työhön, yrittämiseen ja muuhun.

Täällä oli monta muutakin hyvää kysymystä hybrdivaikuttamisesta ja muusta, mutta tämä kehitysavun perillemeno: Oma näkemykseni on — ja myös uskon, että tiedän jotain kansalaisten näkemyksistä — että ihmiset eivät vastusta kehitysapua, he haluavat, että se menee perille. Se, mitä vastustetaan voimakkaasti, on se korruptio, läpimätä systeemi, joka useissa maissa hallitsee. Oliko se edustaja Paloniemi, joka hyvin puhui Hondurasin vesiprojektista. Eivät suomalaiset halua kaataa miljoonia hankkeisiin, joista ei tule mitään.

Ja sitten järjestöt: Olen edustaja Räsänen kanssa samaa mieltä, että lähetysjärjestöt saavat tehokkaasti apua perille. Vaikka tässä ei nyt kenenkään pitäisi omista asioistaan puhua, niin minä luotan paljon enemmän pyhään roomalaiskatoliseen kirkkoon kuin johonkin valtion, että menee kehitysapu perille, ja saattaa mennä semmoisen filosofiankin puitteissa, jonka voin hyväksyä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Mykkänen, 3 minuuttia.

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

12.27 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Karimäki viittasi ilmastorahoituksen tasoon. Toistan vielä sen, että meillä investointimuotoisen rahoituksen kautta erityisesti ilmastorahoituksen määrä kasvaa, ja se on siis myös monen muun maan käyttämä metodi, että nimenomaan investointimuotoista riskijakorahoitusta siihen suunnataan. Voisimme päästökauppatuloihin liittyen tietysti tehdä niin kuin moni muu maa, esimerkiksi Saksa, tekee, että päästökauppatuloja korva-merkitään uusiutuvan energian investointitukisiin, mutta se ei tietysti käytännössä muuttaisi muuta kuin kirjanpitoa, kun tällä hetkellä me TEMin määrärahoista maksamme investointituet, joita maksetaan enemmän kuin päästöhuutokauppatuloja tulee, niin että en sinänsä tähän niin paljon kiinnittäisi huomiota.

Todella, niin kuin tässä Soini viittasi, kun puhutaan kehitysavun kokonaistasosta, johon Karimäki myös viittasi, niin me olemme nyt semmoisella vuosien 2006—2007 tasolla niin kansalaisjärjestöjen osalta kuin myös koko kehitysapupotin osalta. Onko se vähän? Se on vähemmän kuin missä oltiin tässä muutama vuosi sitten, mutta silloin kymmenen vuotta sitten oli ollut yli puolikymmentä vuotta aika nopeata kehitysavun kasvua. Silloin oltiin suhteellisen siedettävässä tilanteessa. Me olemme nyt sillä tasolla, että ei kannata liioitella sitä muutosta, mikä on sen jälkeen tapahtunut.

Adlercreutz viittasi tähän ilmastorahoitukseen myöskin sopeutumiskeinojen osalta. Kyllä myös semmoisia hankkeita toki rahoitetaan, missä pyritään nimenomaan vahvistamaan vaikkapa saarialueiden, alavien alueiden kykyä selvitä, kun suolapitoinen vesi nousee, ja selvitä suolaantuvien kaivojen kanssa, myöskin Finnfundin kautta. Mutta kyllä minä sanoisin, että pääpaino — ja minun mielestäni ihan oikeutetusti pääpaino — Suomen veronmaksajien ja suomalaisen investointirahan käytössä on vähentää ilmastopäästöjä, jolloin me itse asiassa 1 eurolla tekemällä vaikka Turkanaan tuulivoimapuiston, joka nyt maaliskuussa avautuessaan tuottaa lähes viidenneksen lisää Kenian sähköverkkoon sähköä koko Kenian tämän hetken tuotannosta, saamme paljon enemmän aikaan kuin vaikkapa kotimaisilla tuotantuilla, joita nyt aiempaa tarkemmin jatkossa katsotaankin.

Valitettavasti, vaikka Adlercreutz toisin sanoi, edustaja Wallinin nimissä oleva muutosesitys kyllä tähtää todella 130 miljoonan euron leikkaukseen finanssisijoituksista ja vielä poistaisi sen 10 miljoonan euron korotuksen Finnfundin pääomaan, mikä ensi vuodelle on hallituksen esittämänä menossa.

Edustaja Toivakka viittasi tähän investointimuotoiseen rahoitukseen, miten saadaan pk-yritykset erityisesti mukaan, ja todella tällä nyt tämän vuoden 130 miljoonan euron pääomakorotuksella vähintään 0,5 miljardin investoinnit käynnistyvät, joissa jokaisessa on suomalainen ratkaisutoimittaja tältä puolelta taustalla. Meillä on sinänsä nyt nälkä vielä kasvanut tässä matkan varrella tänä syksynä, niin että nyt neuvottelemme seuraavista, siis jäljellä olevan 420 miljoonan euron investointimuotoisen rahoituksen osalta esimerkiksi Maailmanpankin IFC:n kautta, joka on heidän investointimuotoinen siipensä, ja silloin me pyrimme siihen, että se ei ole 1,5 miljardia, mikä olisi se laskennallinen sama taso, vaan esimerkiksi 3 miljardia, kun saamme siihen Maailmanpankin rahaa mukaan ja niin, että siinäkin on aina suomalainen yritys mukana silloin, kun se pystyy tarjoamaan sen ratkaisun. Kyllä pk-yrityksiä myös näihin Finnfundin hankkeisiin mukaan usein pääsee, ja siihen pyritään jatkossa vielä enemmän, ja nimenomaan tämä korkotukiluottomekanismi on sellainen, joka myös varsin pienissä kaupoissa pk-sektorin mittakaavassa on relevantti.

Paloniemi kiinnitti huomiota LDC-maiden, köyhimpien maiden, riskitasoon, mitä se on. Se on juuri näin, että jos nollatoleranssi otettaisiin siihen, että ei voi ottaa mitään sellaista,

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

missä saattaa tulla riski, niin silloin Ruotsi olisi se paras kehitysavun kohde. Tässä suhteessa meidän täytyy ymmärtää, että joitakin haasteita aina tulee ja niitä pitää pystyä mahdollisimman läpinäkyvästi torjumaan jo ennalta ehkäisevästi niin, että meillä on järjestöt siellä esimerkiksi auttamassa. Tämä on tärkeätä työtä, mitä järjestöt siinä tekevät.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Yleiskeskustelu tästä pääluokasta keskeytetään tässä vaiheessa.

Pääluokan käsittely keskeytettiin klo 12.31.

Pääluokan käsittelyä jatkettiin klo 15.25.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatketaan aiemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua ulkoasiainministeriön pääluokasta 24.

15.25 Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Me elämme tällä hetkellä keskellä historian pahinta humanitääristä kriisiä. Minä itse uskon, että historia tulee muistamaan meidät siitä, miten me maana toimimme tässä kriisissä. Suomi on kuitenkin vastannut tähän tilanteeseen romuttamalla kehitysyhteistyönsä, heikentämällä ihmisoikeuksia, leikkaamalla pakolaiskiintiötä ja vaikeuttamalla sotaa paenneiden ihmisten mahdollisuutta saada perhe luokseen.

Kehitysyhteistyön jättileikkaukset osuvat miljoonien kaikkein köyhimpien ihmisten elämään. Ne rapaattavat myös Suomen kansainvälistä mainetta globaalin vastuun kantajana. Hallituksen esityksessä sanotaan, että Suomi toimii vastuullisesti osana kansainvälistä yhteisöä. Tämä ei pidä paikkaansa. Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen bruttokansantulo-osuuden arvioidaan pysyvän 0,4 prosentissa koko hallituskauden ajan. Tällä me jäämme kauas meidän tekemästämme kansainvälisestä 0,7 prosentin sitoumuksesta, ja pitää ottaa huomioon, että meidän naapurimaamme, Norja, Ruotsi, Tanska, ovat tämän tavoitteen jo saavuttaneet. Suomi tulee putoamaan edistyksellisestä pohjoismaisesta viiteryhmästä.

Arvoisa puhemies! Kansalaisjärjestöjen tekemästä kehitysyhteistyöstä leikattiin tänä vuonna kerralla 43 prosenttia eli 49 miljoonaa euroa. Järjestöt ovat joutuneet keskeyttämään useita satoja hankkeita jättäen yli miljoona ihmistä kehitysmaissa ilman apua. Ulkoministeriö on itse teettänyt ulkopuolisen arvion, joka osoittaa selkeästi kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön olevan tuloksellista ja kustannustehokasta. Se on sitä parasta kehitysyhteistyötä, mitä tehdään. Tämän ulkopuolisen arvion johtopäätösten mukaan järjestöjen kehitysrahoitusleikkaukset olivat virhe, ja tässä suositellaan lisärahoitusta järjestöjen ohjelmatukeen. Näin hallitus ei kuitenkaan toimi.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisesti on sovittu, että kehittyneet maat kasvattavat ilmastorahoitustaan 100 miljardin dollarin vuositasolle vuoteen 2020 mennessä. Suomi on sitoutunut osoittamaan köyhien maiden ilmastotoimiin lisärahoitusta, mutta Suomi silti kattaa tämän rahoituksen jo ennalta leikatusta kehitysyhteistyöbudjetista. Edellinen hallitus ohjasi päästöoikeuksien huutokauppatulot osaksi Suomen kehitys- ja ilmastorahoitusta, ja Suomi sai tästä laajasti kansainvälistä kiitosta. Nyt hallitus ohjaa päästökauppatulot takaisin energiantensiiviselle teollisuudelle tukirahoina. Hallituksen myöntämät tuet ovat saaneet

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

poikkeuksellisen kovaa kritiikkiä taloustutkijoilta. Nämä tuet eivät lisää työllisyyttä, ne eivät tue Suomen taloutta, vaan ne vähentävät yrityksiltä kannusteita vähentää päästöjä. Eli ilmastonmuutoksen torjumisen sijaan nämä rahat käytetään ilmastonmuutoksen kiihdyttämiseen. Samaan aikaan, kun Suomi alle vuosi sitten Pariisissa on sitoutunut kunnianhimoisiin ilmastotoimiin, leikataan Suomen kansainvälistä ilmastorahoitusta osana kehitysyhteistyön budjettia ja rahaa ohjataan saastuttavalle teollisuudelle. Tämä on vastuutonta, ja se syö Suomen kansainvälistä uskottavuutta.

Arvoisa puhemies! Tämä budjetti ei ole Suomelle tässä ajassa kunniaksi. Maailmalla kaivataan nyt kipeästi vastuullisuutta ja inhimillisyyttä. Olisi hienoa, jos Suomi olisi jatkossa sellainen maa. — Kiitos.

15.30 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Suomesta tulee ensi keväänä Arktisen neuvoston puheenjohtajamaa, Yhdysvaltojen jälkeen toukokuussa. Traditio on ollut, että aika monet niistä asioista, joita edellinen puheenjohtajamaa on edistänyt, myös säilyvät sitten seuraavankin puheenjohtajamaan agendalle. Toki sitä ohjelmaahan ei ole vielä julkaistu, ja emme aivan tarkkaan tiedä, mitä siellä tulee olemaan, mutta esimerkiksi tämänpäiväisessäkin budjettikeskustelussa kuulumme niitä teemoja, joita Suomi tulee nostamaan esille liittyen vaikkapa koulutukseen, meteorologiaan ja tietenkin ylipäänsä siihen suureen kuvaan pohjoisista arktisista alueista, että ne ovat erittäin hauraita ilmastoltaan ja ympäristöltään. Suomessa asuu Euroopan unionin ainoa alkuperäiskansa, ja alkuperäiskansakysymykset ovat aina läsnä siellä. Mutta on erittäin tärkeää, että arktisissa kysymyksissä otetaan myös huomioon se, että se on ihmisten elinympäristö, ja sikäli olisi toivottavaa, että kun puhutaan arktisesta politiikasta, nostettaisiin esille myös vahvemmin sosiaalipoliittiset kysymykset, koulutuskysymykset, myöskin elinkeinopoliittiset kysymykset. Suomi sivistyneenä korkean teknologisen osaamisen maana pystyy kyllä vaikkapa siitä ilmastonmuutoksen vastaisesta työstä ammentamaan aika paljon uutta elinkeinoja pohjoisille alueille, ja tähän liittyy myös vaikkapa matkailupotentiaalin hurja kasvu arktisilla alueilla. Myös Euroopan unioni on antanut oman arktisen tiedonantonsa, ja Suomella olisi kyllä tuhannen taalan paikka ottaa vahvempaa roolia Euroopan unionin arktisessa politiikassa. Norja on erittäin aktiivinen näissä asioissa, mutta se ei tietenkään ole EU-maa, joten meille avautuisi siellä tilaisuutta.

On aivan selvää, että ensi vuoden aikana Suomessa tullaan järjestämään varmasti lukuisia korkean tason huippukokouksia — ulkoministerikokouksia, mahdollisesti EU:n korkea edustaja on tulossa Suomeen arktisissa asioissa, toivon mukaan myös päämieskokous saataisiin Suomeen — ja tämmöisessä kansainvälisen politiikan jännitteessä ei itse asiassa ole kovin monta sellaista instituutiota kuin Arktinen neuvosto, jossa Pohjoismaat sekä Yhdysvallat, Venäjä ja Kanada ovat saman pöydän äärellä, joten toivottavasti Suomi pystyy ottamaan myös kokoaan suurempaa roolia siinä, että myös kansainvälisen politiikan tilannetta saataisiin liennytettyä.

Erittäin pitkään on puhuttu myös arktisiin asioihin liittyen arktisesta informaatiokeskuksesta, ja Euroopan parlamentti on osoittanut tälle jo määrärahatkin muutamaan otteeseen, mutta valitettavasti se on kyllä jäänyt sitten, kansallisella tasolla on hieman huolimattomasti hoidettu sitä asiaa. Erittäin hieno saavutus oli se, että tässä syksyllä tuli EU:sta tieto, että EU:n kyberturvallisuuskeskus oltaisiin nyt Suomeen laittamassa, mutta tämä arktinen informaatiokeskus antaa itseään odotuttaa, vaikka meidän tiedeyhteisö tekee erittäin kor-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

keatasoista tutkimusta tämän puitteissa. Toivon, että se näkyisi myös meidän linjauksissamme.

Arvoisa puhemies! On erittäin hienoa, että ensi vuonna esimerkiksi edustustoverkostossa tehdään muutamia konkreettisia parannuksia sen suhteen, että enää sitä ei tiivistetä, vaan sen sijaan konsulaatteja kohotetaan suurlähetystöiksi, kuten on vaikkapa Bogotássa Kolumbiassa ja Myanmarissa.

Lisäksi liittyen tähän viennin edistämiseen haluaisin todeta, että on erittäin tärkeää, että hallitus nyt on palkannut näitä viennin edistämisen ammattilaisia muutamaa paikkoihin. Oli tietenkin surullista, että siitä toiminnasta luovuttiin jo tässä yhdessä välissä. Mutta jos miettii vaikkapa jälleen kerran sitä pohjoista ulottuvuutta ja sitä osaamista, mitä meillä olisi siinä tarjota, niin vaikkapa Kanadan kaltaisessa maassa harvaan asutulla alueella erittäin massiivisesti käytetään edelleenkin fossiilisia polttoaineita. Suomi pystyisi uusiutuvan energian osajana tarjoamaan paitsi kylmissä pohjoisissa olosuhteissa toimivaa energiahuoltoa ja liiketoimintamahdollisuuksia kotimaisille yrityksille myös myymään niitä maailmalle.

Lisäksi, arvoisa puhemies, haluaisin tähän loppuun vielä painottaa sitä, että kun Suomesta ensi vuonna tulee myös Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtaja ja meillä on myös itsenäisyytemme 100-vuotisjuhla, olisi erittäin tärkeää, että pohjoismaista yhteistyötä korostettaisiin. Se on meille kuitenkin läheisin viitekehys, jossa kansainvälisesti toimimme. Pohjoismaat ovat hyvin samanlaisia, ja tämmöisenä turbulenttina aikana, jolloin Euroopan unionikin kipuilee siitä suunnasta, mihin mennään, Pohjoismaat kyllä voivat näyttää liberaalin demokratian lippua.

15.35 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Muutama ajatus ulkoministeriön hallinnonalalta erityisesti, joka liittyy Suomen lähetystöihin ulkomailla.

Tässäkin talousarviossa jälleen lähetystöjen menoja leikataan noin 3 prosenttia, rahassa se on noin 7 miljoonaa. On jotenkin surullista seurata, miten Suomen hyvin mittava ja arvostettu lähetystötyö tuolla maailmalla supistuu lähes lilliputtisarjaan. Otan esimerkin Tansaniasta, jossa oli mahdollisuus reilu kuukausi sitten käydä. Vuonna 2011 vielä maa-kohtainen kokonaismäärärahanpanostus oli 44 miljoonaa, vuonna 2016 vain 13 miljoonaa. Kun otan tähän muut Pohjoismaat vierelle, Ruotsin tuki 150 miljoonaa, Norjan 100 miljoonaa, oli kertakaikkisen järkyttävää kuulla lähetystön oma näkemys siitä, mitä Suomelle maana on tapahtumassa Tansaniassa. Tilanne on se, että siellä käytännössä panostuksemme ovat jo niin pieniä, että koetaan, ettei Suomi enää suhtaudu vakavasti, ei nyt puhuta ainoastaan kehitysyhteistyöstä, vaan edes tähän maiden väliseen yhteistyöhön.

Tämä on kyllä hätähuuto, ja olisin todella toivonut, että ulkoministeri olisi ollut täällä paikalla kuulemassa tästä asiasta. Ei ole kovinkaan mielekästä se, että kun henkilöstöä supistetaan Suomen lähetystöissä, niin se johtaa siihen, että varsinaisesta lähettiläästä tulee klemmareiden siirtäjä pöydältä toiselle — aika, sanoisin, kovapalkkaista porukkaa tällaiseen toimistotyöhön nyt keskittyneenä sen sijaan, että he edistäisivät esimerkiksi Suomen kykyä vientimaana, palvelujen viejänä ja ihan sitten teollisuuden viejänä.

Toinen asia, johon kiinnitän huomiota, on kansalaisjärjestöjen määräraha, jota vuonna 2016 leikattiin noin 40 miljoonaa euroa. Se on tällä hetkellä siis 65 miljoonaa. Nyt vuonna 2017 näiden leikkauksien todellinen vaikutus alkaa näkyä. Samaan aikaan, kun meidän lähetystömme muuttuvat tällaisiksi lilliputtilähetystöiksi, kansalaisjärjestötyö myös näissä maissa vetäytyy kuoreen ja se valtava vaikuttavuus, joka Suomella on ollut vuosikymme-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

nien aikana rakennettuna, supistuu nyt todella nopeaa vauhtia. Sijoitustoimintamme lisääntyvät siellä, mutta niiden varsinaisesta vaikuttavuudesta ei ole vielä minkäänlaista arviota eikä taetta, kuinka ne lopulta tulevat tuottamaan.

Arvoisa puhemies! Ulkoministeriön tehtävänalaaan kuuluu pitkäjänteisyys, hallituskaudet ylittävä työskentely, jonka seurauksena on totuttu ajattelemaan, että Suomella on hyvä maine, rikkaana Pohjoismaana meillä on mahdollisuus auttaa niitä, jotka apua tarvitsevat. Nyt tämä maine rapistuu joka päivä sen takia, että tämä meidän niin mittava leikkausohjelmamme alkaa näyttää sitä todellista tulosta, mikä näiden leikkausten seurauksena syntyy.

Oma toiveeni on, että kansalaisjärjestöjä ja sitten meidän omia suurlähetystöjämme kuultaisiin näissä asioissa enemmän. Se työ ei siellä enää ole mielekästä sen tähden, että ei näillä määrärahoilla, mitä tällä hetkellä sinne osoitetaan, kohta pystytä sitä varsinaista Suomen etua siellä ajamaan. Tämä on suuri menetys.

15.40 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Suomen kehitysyhteistyömenojen arvioidaan olevan vuonna 2017 yhteensä 881 miljoonaa euroa. Hallituksen linjan mukaisesti kehitysyhteistyöhön käytettäviä määrärahoja leikataan hallituskauden aikana yhteensä 200 miljoonalla eurolla osana julkisen talouden sopeutustoimia. Lisäksi 130 miljoonaa euroa lahja-avusta siirretään laina- ja pääomasijoitusmuotoiseksi ja ohjataan vastuullisten yritysten kautta kehittyviin maihin. Vuosien 2017—2020 julkisen talouden suunnitelmassa kehitysyhteistyömenoihin kohdistetaan uusi 25 miljoonan euron säästö vuodesta 2018 lähtien. Kehitysyhteistyömäärärahat ovat tämän myötä kehyskaudella keskimäärin 0,39 prosenttia suhteessa bruttokansantuloon.

Hallitus on myös päättänyt lopettaa päästöhuutokauppatulojen ohjaamisen kehitysyhteistyöhön, mikä vähentää kehitysyhteistyöhön käytettävien varojen määrää merkittävästi. Esimerkiksi vuonna 2014 näitä päästökauppatuloja ohjattiin kehitysyhteistyöhön 69 miljoonan euron verran. Kaikki hallituspuolueet jo ennen vaaleja ilmoittivat olevansa valmiita näihin kehitysyhteistyöleikkauksiin. Perussuomalaiset ovat jo vuosia kritisoineet kehitysapuun käytettävää rahamäärää. Nyt valtaa käytetään, kun sitä on.

Kehitysapua annetaan vuosittain kansainvälisesti noin 100 miljardia euroa. Vuosikymmeniä jatkuneen avun tulokset ovat esimerkiksi Afrikassa jääneet parhaimmillaankin riittäviksi. Suurin lahjoittaja on Yhdysvallat yli 30 miljardin euron panoksella, mutta heillä summa on vain 0,2 prosenttia maan bruttokansantulosta. Ainoastaan kourallinen maita antaa kehitysapuun rahaa YK:n suositusten mukaisen, 0,7 prosentin, osuuden suhteessa bruttokansantuloonsa.

Arvoisa puhemies! Entinen vihreiden kansanedustaja, professori Eero Paloheimo kiteyttää kehitysavun kirjassaan "Tämä on Afrikka": "Huonosti suunnitellun ja suunnatun kehitysavun merkittävin tulos on rappio." Kirjailija Jukka Mallinen on todennut, että tehottomasta kehitysapuajattelusta kertoo sananlasku "ei kannettu vesi kaivossa pysy". Mallisen mukaan tehokkuudesta sen sijaan kertoo fraasi "älä anna nälkäiselle kalaa vaan onki, jolla hän voi itse kalastaa".

Katson, että vain ne kehitysmaat ovat menestyneet, jotka ovat vapauttaneet talouttaan, keventäneet verotusta sekä poistaneet ulkomaankaupan, yrittämisen ja työllistymisen esteitä ja hinta- ja palkkasääntelyn. Valtiot, jotka tietoisesti ovat pyrkineet irti kehitysapuriippuvuudestaan, ovat kehittyneet parhaiten. Kiina käyttää kehitysapua länsimaita fiksummin uuden liittolaisimperiumin rakentamiseen.

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

Mitä valtavilla kehitysapupanostuksilla on saatu aikaan? EU-komissio ilmoitti jo vuonna 2010, että unionin kehitysapupolitiikka täytyy uudistaa perusteellisesti: "Jos jatkamme niin kuin nyt — ja vaikka jopa lisäisimme apua — kehitys monessa avunsaajamaassa on hyvin vähäistä tai jopa olematonta." Näin sanoi EU:n kehitysasioista vastaava komissaari EU-parlamentissa.

Yksi syy suureen kehitysapuun on kansalaisten tietämättömyys. Perussuomalaisten TNS Gallupilla muutama vuosi sitten teettämän tutkimuksen mukaan 60 prosenttia kansalaisista olisi valmis karsimaan kehitysyhteistyövaroja. Tosin suomalaiset eivät tiedä, kuinka paljon kehitysapuun käytetään. Yleisin arvio oli tutkimuksessa 150 miljoonaa, kun todellinen summa oli 1 124 miljoonaa. Kaksi kolmasosaa arvioi kehitysavun määrän alle puoleen sen oikeasta määrästä. Perinteinen valtiojohtoinen kehitysapu tarjoaakin kannustimen olla kehittymättä. Esimerkiksi Afrikan ongelmien syyt tiivistetään usein siirtomaajan rajoihin, yhtiöiden vastuuttomaan toimintaan ja markkinatalousjärjestelmän epärealiteuteen. Eikö ole pikemminkin moraalitonta, että Afrikka ei ole noussut vuosikymmenien varrella saamillaan sadoilla miljardeilla euroilla?

15.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainministeriön pääluokka on koostaan huolimatta erittäin merkittävä Suomen tulevaisuuden kannalta. Se, että Suomi on ensi vuodesta lukien kolme seuraavaa vuotta Arktisen neuvoston puheenjohtaja, nostaa Suomen ulkoministeriön ja siihen liittyvän toiminnan kansainvälisesti erittäin mielenkiintoiselle areenalle. Suomella on sillä alueella valtavia mahdollisuuksia taloudellisesti ja myös kansainvälisen yhteistoiminnan lisäämisen kannalta.

Kaikki tiedämme sen, että kansainvälinen tilanne Krimin tapahtumien jälkeen on erittäin jännittynyt ja myös Aleppon tapahtumat Syyriassa ovat aiheuttaneet sen, että suurvaltojen väliset suhteet keskenään ovat erittäin ongelmallisia. Epäluottamus vallitsee, mutta kaikista näistä vaikeista tilanteista huolimatta pitää uskoa siihen, että eri valtioiden ulkoministeriöt ja ulkopoliittinen johto tekevät hyviä päätöksiä jatkossakin ja alkavat lähentyä toisiaan ja saada näitä kriisejä ratkaistua.

Pohjoiset alueet ovat tulevaisuuden kasvun avaimia, se on se kiistaton tosiasia. Meillä on Suomella nyt paalupaikka seuraavan kolmen vuoden aikana Arktisen neuvoston puheenjohtajana viedä asioita eteenpäin ja myös siinä samalla valvoa suomalaisten etua. Kiistämätön tosiasia on se, että arktisella alueella pohjoisessa on valtavat luonnonrikkaudet. Siellä on maakaasua, siellä on öljyä, ja esimerkiksi Kuolan niemimaan alueen malmivarojen ja yleensä luonnonvarojen arvon sanotaan olevan satoja miljardeja euroja, ja se on aivan varmaa, että seuraavan 20 vuoden aikana Venäjä tulee ottamaan niitä käyttöön. Venäjä ei yksin selviä omalla tekniikallaan ja omalla pääomallaan siitä työstä. Näin ollen Suomen pohjoisena valtiona ja huipputeknologian maana pitää ottaa tässä iso rooli, ja sen avaa meille nyt yhtenä keinona tämä Arktisen neuvoston puheenjohtajuus. Tässä meillä on pelin paikka, jos missään.

Yksi asia: meidän pitää omissa päätöksissämme myös sisäpolitiikassa huomioida tämä, ja se tarkoittaa sitä, että meidän on pohjoisen liikenneyhteyksiä kehitettävä merkittävästi. Lentoliikenteessä pitää laittaa niitä edelleen jo kehitettyjä kenttiä vielä parempaan kuntoon. Jäämeren ratayhteys — olen sitä aina lämpimästi kannattanut ja olen ihmetellyt, miksi sitä ei olla tehty. Olen suorastaan hämmästynyt siitä, että on käytetty perusteltuja puheenvuoroja siitä, että eihän siellä ole liikennettä. No, ei yhdelläkään semmoisella radalla

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

vielä ole liikennettä, jota ei ole vielä rakennettu. Kyllä se rata kannattaa ensin tehdä eli luoda se liikenneyhteys, jolloin avataan se markkina.

Samaan aikaan, kun keskustellaan, että pitäisikö Helsingistä tehdä Tallinnaan rautatie-tunneli meren alitse, kannattaa suurimpien intoilijoiden tutustua syvällisesti, miten on käynyt Calais'n salmen ali menevän tunnelin talouden. Sen rannoilla on Euroopan toiseksi ja kolmanneksi suurimmat talousmahdit Ranska ja britit. Nämä kaksi suurta talouskeskittymää, Suomeen verrattuna jättimäisen suuria talousmahteja, eivät ole pystyneet Calais'n salmen ali menevää lyhyttä tunnelia pitämään kannattavana muuta kuin valtavilla tukiaisilla. Rahaa on syydetty miljarditolkulla, ja vieläkin se ei taida olla tänäkään päivänä taloudellisesti kannattava, ja jos on, niin se on hyvin niukasti sitä. Tästä Tallinnaan menevän tunnelin kustannusarviosta, siitä, mitä on julkisuudessa esitetty, voisi sanoa sen verran vain, että mikä on sitten esimerkiksi länteen menevän metron kustannusarvion paikkansapitävyys — hirvittää ajatella jonkun Tallinnan tunnelin todellisia kustannuksia. Mutta jos Jäämerelle rakennetaan rata, sen kustannukset tiedämme, koska siinä liikutaan maan päällä ja se on hallittavissa.

Arktisen neuvoston osalta meillä on pelin paikka, ja se tulee hyödyntää täysimääräisesti. On myös ilolla pantava merkille ulkoministeriön pääluokassa, että vaikka lähetystöjen resursseja on vähennetty, niin on pystytty keskittämään vähäisiä rahoja niin, että voidaan kaksi lähetystä saada aidosti lisää ja yksi konsulaatti perustaa, avata kunnolla. Elikkä niille avainalueille, mitkä ovat Suomen ulkopoliittikan kannalta ja talouden kannalta tärkeitä alueita, on pystytty satsaamaan lisää. Se on äärimmäisen tärkeä huomio ja ennen kaikkea niin, että ulkoministeriöllä ja sen suhteilla on suuri merkitys myös talousasioissa.

Team Finlandin asioiden eteenpäinvieminen vahvasti on Suomen suuri etu, eikä missään nimessä saa väheksyä Team Finlandin saavutuksia, mutta meidän on otettava myös oppia esimerkiksi siitä, mitä Finpro on tähän mennessä saanut aikaan, ja pyrittävä näistä löytämään se konsepti, niin että saadaan mahdollisimman tehokkaasti rahat käytettyä.

Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön tulevat määrärahat ovat kieltämättä laskeneet, se on kiistaton tosiasia, mutta, arvoisa puhemies, tässä voi sanoa sen, että (Puhemies koputtaa) kun talouden tilanne on vaikea, niin sen mukaan pitää myös menot mitoittaa.

15.51 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Kuten eilen puheessani totesin, Euroopan komissiokin on myöntänyt, että Euroopan turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan rakenteessa on merkittäviä heikkouksia. Ihmissalakuljettajat ovat mielestäni pohjasakkaa, jotka häikäilemättömästi käyttävät ihmisten hätää hyväkseen. He ovat muun muassa sosiaalisen median kautta syöttäneet virheellisiä tietoja kohdemaista ja niiden turvapaikkakäytänteistä. Ihminen voi maksaa koko omaisuutensa päästäkseen vaaralliselle matkalle, ja perille päästyään tilanne ei ehkä ollutkaan luvatus kaltainen ja pettymys on suuri.

Arvoisa puhemies! Viestintä ja sen onnistuminen on aina tärkeää. Suomen ulkoministeri on ymmärtänyt viestinnän merkityksen myös tässä muuttoliikeviestinnässä. Potentiaaliselle turvapaikanhakijalle on tarjolla tietoa Suomen turvapaikkakäytännöistä hänen omalla äidinkielellään. Oikeiden tietojen varassa lähtijä saa mahdollisuuden tehdä valinnan, lähteä vai ei. Valtiovarainvaliokuntakin piti mietinnössään onnistuneena ulkoasiainministeriön yhdessä sisäministeriön kanssa toteuttamaa turvapaikanhakijoiden lähtö- ja kauttakulkumaihin kohdistuvaa viestintää. Mietinnössä esitetäänkin 250 000 euron lisämäärärahaa ensi vuodelle. Tämä, jos mikä, on hyvä asia.

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

Arvoisa puhemies! Myös EU-tasolla on kiinnostuttu Suomen muuttoliikeviestinnästä, ja Suomi on vastannut erilaisiin komission lähettämiin kyselyihin muuttoliikeviestintäänsä koskien.

15.53 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! On aivan erinomaista se, että Suomen kehitysyhteistyön yhtenä painopistealueena on naisten ja tyttöjen aseman parantaminen. Sen tiedetään olevan ainoa kestävä tie yhteiskuntien vaurastumiseen ja elinolojen parantamiseen sekä myöskin rauhanprosessien onnistumiseen. Koulutus on tietenkin avainasemassa köyhyyden kierteen katkaisemisessa, ja tyttöjen ja naisten kouluttaminen on parasta mahdollista kehitysapua ja se, että huolehditaan siitä, että tyttöjen koulutie ei katkea. Toivoisin, että suomalaista koulutusosaamista voitaisiin yhä enenevässä määrin hyödyntää osana kehitysapua. Meillä on paljon sellaista, esimerkiksi suomalainen opettajankoulutus, jolle varmasti olisi osana kehitysapuakin kysyntää, eli yhdistettäisiin koulutusvientiä myös kehitysapuun niin, että saataisiin suomalaista koulutusvientiä tyttöjen turvaksi.

15.54 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Vielä tässä yhden asian nostaisin esille: Kun tuossa edustaja Elo totesi, kuinka huonosti suunnitellun kehitysyhteistyön tulokset ovat tulleet esiin tuolla kehitysyhteistyömaissa, niin on tietysti aivan selvää, että huonosti suunniteltu kehitysyhteistyö tuottaa myös huonoa tulosta. Kun olin Tansaniassa, niin erityisen tärkeää oli havaita se, miten valtavan tuottava suomalainen kehitysyhteistyö on, ne projektit, joita Suomi siellä on toteuttanut: metsän hoitamista, istuttamista, valtavia perunaviljelmiä, tuodaan ravinnerikasta perunaa, jota jalostetaan siellä ja jota kylvetään, ja syntyy kyläyhteisöjen sisälle tällaisia perunafarmeja, jotka tuottavat hyvinvointia, työtä, lasten terveyttä ja kaikkea. Kun vertaa niitä sitten näihin rahoihin, mitä täällä me pidämme ikään kuin suurina, niin millaista hyötyä niistä on saatu esimerkiksi viimeisen 20 vuoden aikana. Täytyy sanoa, että kun täällä salissa kuulee aina välillä keskustelua siitä, kuinka suomalaisella rahalla ei saada mitään hyötyä kehitysyhteistyössä, niin kyllä se on puhdasta tietämättömyyttä. Kannattaa käydä katsomassa, ajaa sinne viidakoon ja katsoa, miten loistavaa työtä suomalaiset tekevät.

Toinen havainto on vielä se, että mitä vaikeammat olosuhteet ovat, sitä varmempaa on, että sieltä löytyy joku suomalaisen seurakunnan tuottama kehitysyhteistyö, joka istuttaa koulutusta, lastenhoitoa ja terveydenhuoltoa. Aivan supertyötä.

15.56 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Pitkälti kyllä allekirjoitan sen kehitysapukritiikin, jota edustaja Elo tässä aiemmin toi esille. On tietysti selvää, että totta kai kehitysapueuroilla saadaan yhtä ja toista aikaan, eikä pidä ollenkaan väheksyä, ettei olisi mitään saatu aikaan. Mutta sitten kokonaan toinen kysymys on se, saadaanko aikaan joitakin sellaisia tuloksia, joilla on kestävää vaikutusta myöskin pitkällä aikavälillä. Ja pahimmillaan kehitysavusta on seurauksena — ja on monessa tapauksessa ollutkin seurauksena — se, että se on muodostanut avunantajan ja avunsaajan välille epäterveen riippuvuussuhteen, joka pahimmillaan on saattanut jopa hidastaa avunsaajan kykyä nousta omille jaloilleen.

No, sitten tullaan siihen kysymykseen, että aina aika ajoin tässä salissa laitetaan tällainen vastakkainasettelu, että pitäisikö auttaa paikan päällä vai suosia pikemminkin tänne autettavaksi tulemistä. Itse kyllä sinänsä kuulun siihen väkeen, joka on sitä mieltä, että on ilman muuta järkevämpää auttaa paikan päällä, ja olen myös sitä mieltä, että hyvinvoivilla,

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

rauhallisilla, vakailla yhteiskunnilla on määrätty velvollisuutensaakin auttaa. Mutta tästä ei vielä seuraa se, että pitäisi kannattaa juuri nykyisen kaltaista kehitysapua tai ainakaan selaista kehitysapua, joka on omiaan synnyttämään riippuvuussuhteita.

Esimerkiksi juurikin naisten asemaan, koulutukseen ja siihen panostaminen, että avustamme kehittymättömiä tai ainakin vielä kehittyvässä vaiheessa olevia yhteiskuntia vahvistamaan omia demokraattisia instituutioitaan ja oikeusvaltiotaan — tämän kaltaisen rakenteellisen avun puolesta näen varsin perusteltuna, että olemme mukana. Mutta tämä ei poista sitä, että ne kritiikin aiheet, joita edustaja Elo aiemmin nosti esille, ovat kyllä mielestäni aivan relevantteja.

15.58 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Kehitysyhteistyö on todella tärkeää, ja toivotaan, että kehitysyhteistyörahoituskin nousee suuremmille luvuille, niin kuin YK:n tavoitteenakin on. Näkisin, että kehitysyhteistyö monella eri saralla voi olla hyvin tuottoisaa, niin kuin se on ollutkin. Tietysti kaikkea pitää tarkastella myös kriittisesti, mutta joka tapauksessa toivoisi, että laajalla rintamalla se voi jatkossakin jatkua.

Halusin ottaa tämän puheenvuoron oikeastaan pitkälti sen takia, että silmiini pisti miehinnössä kappale, jossa sanotaan, että Suomen kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö perustuvat YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n toimeenpanoon. Suomi panostaa kehitysyhteistyössä neljään painopistealueeseen. Nämä neljä painopistealuetta ovat todella tärkeitä, ja niin kuin aikaisemmin olen sanonut, me suureen ääneen puhumme kyllä kehitysyhteistyössä näistä, mutta toivoisin, että kaikki nämä neljä aluetta toteutuisivat myös täällä Suomessa. Elikä naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistuminen: myös täällä Suomessa oikeudet opiskeluun, ammattiin ja uralla etenemiseen voisivat olla yhdenvertaiset taustasta ja vakaumuksesta huolimatta. Siitä me puhumme ulkomailla, mutta miten on kotimaassa? Sitten kehitysmaiden talouksien kehittyminen työpaikkojen, elinkeinojen ja hyvinvoinnin lisäämiseksi — hyvä asia. Yhteiskunnan demokraattisuuden ja toimintakyvyn vahvistaminen — oikein hyvä asia. Toivoisi, että myös Suomessa, täällä kotimaassa, nämä perusoikeudet, perustuslailliset oikeudet, niin tyttöjen, naisten kuin lasten kohdalla voisivat paremmin jatkossa toteutua. Sitten ruokaturva, veden ja energian saatavuuden parantaminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö — ne ovat tietysti kannatettavia myöskin.

Kehitysyhteistyö on monella tapaa kannatettavaa. On hienoa, että me olemme maailmalla, emme vain puhu, vaan toimimme käytännössä sen mukaisesti kuin puhumme. Toivoisin, että nämä kaikki toteutuisivat myös täällä Suomessa.

16.00 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jäi tuossa äskeisessä puheenvuorossa sanomatta se kehitysyhteistyörahoista, että niiden leikkaaminen nyt on ihan ymmärrettävää, kun kansantaloutemme on ollut vuodesta 2008 asti vaikeuksissa ja nyt talouttamme on lähdetty elvyttämään ja on saatu aika monta hyvää päätöstä aikaiseksi ja on ihan selviä merkkejä siitä, että talous toipuu. Se on ihan suuren suomalaisen kansanviisauden sanoja lainatakseni viisautta panna suu säkkiä myöten ja elää niin, että pystymme omat velvollisuutemme hoitamaan ja auttamaan totta kai myös lähimmäistä, niin kuin näissä kehitysyhteistyöasioissa on monesti kysymys. Mutta on myös syytä pitää vara siitä, että emme joudu itse autettavien joukkoon. Eli autamme itse itseämme sillä keinoin, että pidämme Suomen kansantalouden kunnossa ja sitten sitä kautta luomme uutta kasvua, joka antaa sitten uusia mahdollisuuksia kehittää jatkossa toimintaa. Minun mielestäni näissä budjetin

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

leikkauksissa ei ole mitään moitittavaa. On viisautta, että tunnustetaan tosiasiat ja sen mukaan mennään.

16.01 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Suomen ulkomailla sijaitsevan suurlähetystöverkoston ylläpito on erittäin tärkeä asia. Yhdyn mielelläni valtiovarainvaliokunnan mietinnön toteamukseen, että edustustojen rooli on keskeinen myös Suomen taloudellisten etujen edistämisessä. Lähetystöt tarjoavat tukea ulkosuomalaisille mutta samalla myös markkinoivat Suomea ja suomalaista osaamista. Lähetystöillä on näin ollen merkittävä rooli myös yritysten tukijana näiden kohdemaissa.

Kuten ministeri Soini tänään totesi, on edustustoverkon taloustilanne tasapainottumassa, mutta kustannustehokkuuksia haetaan yhteistyöllä muun muassa eri Pohjoismaiden kanssa myös palveluiden kautta. Olen itse käynyt useammassa suurlähetystössä ja allekirjoitan suurlähetystöjen tärkeän roolin erilaisten paikallisten toimijoiden ja Suomi-brändin sekä suomalaisen osaamisen linkkinä.

Arvoisa puhemies! Turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on jännittynyt, ja siihen tuovat omat haasteensa vaikeat konfliktit, pakolaisuus, lisääntynyt terrorismi, ja ei tuo taloudellinen tilannekaan siihen ainakaan painetta vähennä, joten on aivan aiheellista, että valtiovarainvaliokunta kiinnitti mietinnössään huomiota siihen, että kansainvälisen toimintaympäristön muutokset lisäävät suoraan Suomen edustustoverkon tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyviä menoja. Siihen on syytä kiinnittää huomiota.

16.03 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Ajattelin sanoa vielä muutaman asian tästä kehitysyhteistyökeskustelusta, kun se tässä keskustelun aikana nousi esille.

Tietenkään kehitysyhteistyökään ei ole semmoinen asia, mikä nyt olisi stabiilissa tilassa iän kaiken. Meillä on erittäin hyviä esimerkkejä maista, jotka ovat pitkäjänteisen kehitysyhteistyön seurauksena pystyneet nostamaan omaa elintasoaan, päässeet jaloilleen — näitä on lukuisia, vaikka Vietnam, Tansaniakin on yksi esimerkki ja Namibia — ja sitten aikaa myöten toki kehitysyhteistyö on niihin maihin vähentynyt, mutta hyvät yhteydet ovat sinne säilyneet ja projektit ovat muuttaneet muotoaan. Tuloksellisuuttakin on, mutta toki kyllä ulkoministeriössäkin tehdyissä evaluaatioissa on painotettu myös sitä, että olisi syytä aina välillä miettiä, mihin asioihin Suomen kannattaa kehitysyhteistyössä keskittyä.

Kyllä nostaisin sellaisen asian, mikä ei ole tässä keskustelussa vielä tullut riittävästi esille, mutta minkä itse asiassa myös ministeri nosti esille tuossa omassa vastauspuheenvuorossaan tänään aikaisemmin. Se liittyy hyvään hallintoon, ja se liittyy vaikkapa veropohjan laajentumiseen. Jos en ihan väärin kuullut, hän taisi mainita, että jos prosentti saataisiin kehitysmaissa verotuloja enemmän kerättyä, niin se käytännössä olisi enemmän kuin kaikki ne kehitysyhteistyömäärärahat, mitä tällä hetkellä kansainvälisesti kanavoidaan.

No, sitten tähän kansalliseen kysymykseen vielä: Toki ne säästöt, mitä tehdään nyt kehitysyhteistyöhön, ovat prosentuaalisesti suuria, ja ne ovat myös rahallisesti suuria, mutta siltikin se painotus on siellä edelleenkin, että vähiten kehittyneitä maita tuetaan ja suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja itse asiassa niiden maiden kehitysyhteistyötuki tulee kasvamaan Suomen osalta. Me olemme nyt sitten samaa sarjaa Saksan ja Ranskan kanssa sen 0,4:n suhteen. Pohjoismaathan ovat osittain laskeneet jopa maahanmuuton kuluja kehitysyhteistykuluiksi, mitä ne mielestäni eivät ole. Keskustan suuri tavoite on kyllä edelleenkin se, että me pystymme täyttämään kv-velvoitteemme ja nostamaan sen sinne 0,7:ään.

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

16.05 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiinnittäisin huomiota siihen, kuinka mediassa Itämeren turvallisuustilannetta käsiteltäessä tilaa saavat hallitsevasti kärkevimmat kommentit ja sotaishimmat skenaariot. Voimapolitiikan paluuseen varaudutaan. Hyvä tietysti niin, että varaudutaan, mutta se ei ole ulko- ja turvallisuuspolitiikan koko kuva, vaikka sellaisen käsityksen pahimmillaan voi nyt saada.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan selkeänä päämääränä on ehkäistä Suomen joutuminen sotilaallisen konfliktin osapuoleksi. Näistä keinoista keskustellaan julkisuudessa nyt valitettavan vähän. Täällä eduskunnassa keskustelu on tältä osin ollut tasapainoista ja monipuolista. Toivottavasti diplomatian ja vuoropuhelun edistäminen eivät koskaan tule kokemaan inflaatiota ja niitä pidetään esillä julkisuudessa myös tämän talon ulkopuolella nykyistä näyttävämmin.

Lisäksi vielä tuohon edustaja Kulmunin erinomaiseen kehitysyhteistyöpuheenvuoroon sanoisin sen ja korostaisin hänenkin sanoistaan sitä, kuinka kehitysyhteistyössä pitkä linja on tärkeä ja se, että meillä täytyy olla ehdottomasti tavoitteena se, että nämä kehitysmaat saavat sen oman hyvän hallinnon ja että siellä demokratiakehitys edistyy, ja juuri vaikka niin, että myös verotuloja kerätään paljon enemmän, jotta he pärjäisivät paljon paremmin omillaan. Sinne on toki pitkä tie, mutta tämän tavoitteen pitää olla kirkkaana mielessä.

16.07 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä edustaja Rydman mainitsi riippuvuussuhteen syntyminen kehitysyhteistyömaissa. On totta, että sitäkin siellä tapahtuu, mutta kun täällä aikaisemminkin viitattiin tähän pitkäjänteiseen kehitysyhteistyöhön, niin siinä aina tavoitteena on se, että tämän kehitysyhteistyön seurauksena autettavasta tulee auttaja, ja se on se kehitys, missä Suomi on erityisen hyvä.

Esimerkiksi Pohjois-Tansanian alueella ensimmäisen koulun ja sairaalan on rakennuttanut suomalainen helluntailiike. Se on tapahtunut jo 20-luvulla, ja se on Tansanian elävää historiaa, kuinka kehityksen kaari Tansaniassa muuttui sillä, että suomalaisin vapaaehtois työvoimin kerätyin varoin on rakennettu sinne sairaala ja koulu.

Valitettavasti me puhumme täällä aika usein kevyin perustein kehitysyhteistyöstä. Myöskään arviointimenetelmät eivät ole ihan rehellisiä. Yksi tällainen oikein todella konkreettinen esimerkki: Tansanian bruttokansantuote kasvaa tällä hetkellä 8 prosenttia — 8 prosenttia vuodessa — mutta köyhyys lisääntyy edelleen. Se johtuu siitä, että syntyvyys on niin valtavaa, lähes 6,5 lasta per nainen syntyy Tansaniassa. Syntyvyys on niin nopeaa Afrikassa, että on arvioitu, että 2050 Afrikan alueella on 2,4 miljardia ihmistä. Ajatelkaa. On odotettavissa, että seuraava suuri muuttoliike tulee nimenomaan Afrikasta Eurooppaan, koska siellä tällainen pieni ala- ja keskiluokka on niin voimakkaassa kasvussa, että heille ei enää riitä se, mitä he Afrikasta saavat, vaan he lähtevät muualle. Tähän emme ole varautuneet.

16.09 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän samaiseen tematiikkaan.

Auttamisellahan toki tietysti aina on oma moraalinen arvonsa, mutta mikäli auttaminen johtaa siihen, että autettava passivoituu tai ei enää omin voimin ponnistele tai koe niin tarpeelliseksi omin voimin tehtyä ponnistelua, niin silloin hyvän tarkoituksen käytännön seuraus saattaa olla jotakin muuta kuin mitä oikeastaan alun perin tavoiteltiin.

Köyhyyden vastainen työskentely on tietysti aivan keskeistä koko maailmassa, maailmanlaajuisesti, koska sillä on seurauksia sitten moneen muuhunkin tekijään, mutta jos kat-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

sotaan niitä asioita, jotka kaikista eniten ovat vaikuttaneet siihen, että ihmisiä on kehittyvissä maissa köyhyydestä noussut pois, niin kyllä yksi tekijä nousee ylitse muiden, ja se on vapaakauppa ja markkinatalous, koska se on nimenomaisesti sitä positiivista, tasapuolista, reilua keskinäisriippuvuutta, jossa käydään kauppaa ylitse rajojen ja saadaan oman maan tuotteita myöskin ulkomaille vientiin.

Tässä tietysti tullaan siihen, että silloin jos yhteiskunta on kovin kaoottinen eikä siellä ole sellaisia instituutioita, jotka tällaista positiivista, vapaaehtoista keskinäisvaihdamista, kuten kauppaa, saisivat aikaan, niin silloin sitä ei tietenkään synny. Tässä onkin olennaista, että minun nähdäkseni niiden panostusten, joita kehitysyhteistyöhön ja köyhien maiden auttamiseen tehdään, tulisi ja tulee nimenomaisesti keskittyä oikeusvaltiorakenteiden vahvistamiseen, demokratian vahvistamiseen, sellaisiin rakenteellisiin asioihin, jotka eivät sinänsä synnytä taloudellista riippuvuussuhdetta mutta luovat sellaista pohjaa, että näissä maissa pystyy syntymään markkinataloutta, hyvin toimivia yrityksiä ja sitä kautta hyvinvointia, joka voi sitten olla ehkä vähän kestävämmällä pohjalla kuin puhdas avustussuhde.

16.11 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Tässä aiemmin ministereiden läsnä ollessa kysyin sitä, miten Suomi ja kaiken kaikkiaan Pohjoismaat ovat mukana kansainvälisesti muun muassa YK:n toiminnassa, jos ja kun Ruotsista tulee turvaneuvoston jäsen ja jopa puheenjohtaja. Syy siihen on se, että me Pohjoismaat jaamme paljon yhteisiä asioita, muun muassa yhteisiä arvoja koskien sukupuolten tasa-arvoa, palkkatasa-arvoa ja niin edelleen. Mikä sitten on Trumpin vaalivoiton, USA:n vaalituloksen, vaikutus naisten asemaan ja tasa-arvoon, sen aika näyttää, mutta muun muassa ennen vaaleja Trump uhosi haastavansa oikeuteen ne naiset, jotka ovat syyttäneet häntä ahdistelusta, ja kun Washingtonissa ja New Yorkissa noin kuukausi sitten vierailin, niin tämä puhutti ihmisiä paljon niin New Yorkissa kuin Washingtonissakin.

USA:sta vielä sen verran, että Trump voitti vaalit kotimaan asioilla ja siksi hän tulee keskittymään mitä todennäköisimmin kotimaan asioihin, kuten verotukseen, sen keventämiseen rikkailta ja kotimaan suuriin infrainvestointeihin. Todennäköisesti niin Pariisin sopimus kuin myös YK:n rahoitus, ilmastonmuutos kaiken kaikkiaan, ovat koetuksella. Uusiutuva energia, kiertotalous tuskin kuuluvat Trumpin sanastoon, ellei sitten osavaltiotasolla löydy poliittista tahtoa todelliseen maailman parantamiseen.

Mitä se sitten tarkoittaa YK:n turvallisuusneuvostolle? USA todennäköisesti lähentyy Britanniaa, eli brexitin kautta Englanti, Iso-Britannia, katsoo länteen. Siinä ei sinänsä ole mitään uutta, sen me olemme nähneet jo aikaisemminkin.

Mitä Syyriassa tapahtuu? Voidaan ehkä ajautua jopa tilanteeseen, jossa molemmat, niin Venäjä kuin USA, yhdessä tukevat al-Assadin hallinnon jatkoa. Mitä tämä sitten tarkoittaa muille pysyville YK:n turvaneuvoston jäsenille eli Ranskalle, Isolle-Britannialle ja Kiinalle? Ruotsin haaste ei ole helppo. Tämän takia kysyin ministeri Soinilta sitä, kuinka tiivistä yhteistyötä Suomi tekee Ruotsin kanssa ja kuinka yhteinen näkemys Suomella ja Ruotsilla on näinkin haastaviin kansainvälispoliittisiin asioihin.

Mutta kaikilla uusilla johtajilla pitää olla aikaa näyttää osaamisensa. Tämä koskee myös Donald Trumpia, mutta en usko, että hän amerikkalaisen hiili- tai terästyöntekijän työpaikkoja pystyy palauttamaan. Päinvastoin hänellä on ongelmia nähdä maapallon isoja muutoksia koskien teknologiaa, liikenteen sähköistymistä ja niin edelleen. Uskon jopa siihen, että Kiina tulee yllättämään meidät monet siinä, miten valmis Kiina on omaksumaan tek-

Budjetin alikohta PTK 136/2016 vp

nologian muutoksen, modernin maailman, kun USA todennäköisesti pakittaa ajassa taaksepäin.

Sitten vielä muutama sana ministeri Kai Mykkäselälle. Maailmanpankki otti Washingtonissa esille sen tosiasian, että Suomi on aika huonosti, sanoisin, ollut mukana kansainvälisissä hankkeissa, joissa Maailmanpankki toimii rahoittajana. Tällä on suuri ja suora linkki myös kehitysapuun, ja näkisin, että Suomen pitäisi todella ryhdistäytyä yhteistyöhankkeissa Maailmanpankin kanssa ja ottaa vaikka Tanskasta mallia tässä asiassa. Esittäisin, että hallitus tai sen vastaavat ministerit kutsuisivat Maailmanpankin johtoa tänne Suomeen, jotta me pääsisimme mukaan näihin kokonaisuuksiin. Tämän lisäksi toki ministeri Mykkäselä on aivan tarpeeksi haasteita seurata niin TTIPin kuin jopa NAFTA-sopimuksen kohtaloa, joka sekin saattaa olla Trumpin agendalla. Miten käy maailman vapaakaupan, miten käy Suomen, miten käy USA:n, sen aika näyttää.

16.16 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Kehitysyhteistyöstä vielä hieman.

Edustaja Rydman esitti täällä vapaakaupan edut tai siihen liittyvät positiiviset asiat suhteessa kehitysmaihin, mutta kyllä minä sanoisin, että siihen liittyy hyvin paljon kysymysmerkkejä ja huutomerkkejä nimenomaan siitä, kuka hyötyy siitä ja minne todellisuudessa varat menevät ja kuinka paljon siitä on hyötyä kehitysmailla nimenomaan maiden kehittymistä ajatellen.

Mutta menemättä syvemmältä siihen kyllä näkisin, että kehitysyhteistyössä ne keskeiset asiat, mitä Suomikin on ollut ja itse asiassa alun alkaen monet seurakunnat ovat olleet viemässä esimerkiksi Afrikan maihin, ovat nimenomaan koulutus ja terveydenhuolto: eli peruskoulutus — lukemaan, laskemaan oppiminen, perusasioitten opettaminen — toisaalta terveydenhuolto, sen parantaminen. Kyllä molemmat ovat sellaisia asioita, mitkä lisäävät kansalaisten hyvinvointia ja edesauttavat myös sitä, että pystytään hankkimaan ammatti ja jatkossa myös tekemään niitä tuotteita, joita voidaan sitten myydä eteenpäin, ja näkisin, että nämä ovat myös sellainen peruslähtökohta sille, että demokraattista oikeusvaltiota pystytään, ja kansalaiset esimerkiksi siellä Afrikan maissa pystyvät, rakentamaan.

Keskeisenä siinä on myös kunnioitus, arvostus, lähimmäisistä välittäminen, elikkä olipa kyseessä sitten kehittyvässä maassa pieni heiveröinen lapsi, perheenäiti tai sitten jo sairastunut vanhus, niin jokaista arvostetaan, kunnioitetaan, jokaisesta huolehditaan. Onhan sanottu, että valtakunnan vahvuus näkyy siinä, kuinka me huolehdimme heikoistamme. Ja kyllä, niin kuin edustaja Laukkanen on muutamassa puheenvuorossa nostanut esiin, minä näkisin, että Suomen kehitysyhteistyöllä on ollut paljon hyvää monissa maissa. Siitä palautteesta, mikä sieltä on tullut, kyllä minä näkisin, että tämä on yksi alue, mistä suomalaiset saavat olla ihan hyvillänsä. Yritämme paremmin jatkossa vielä.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.